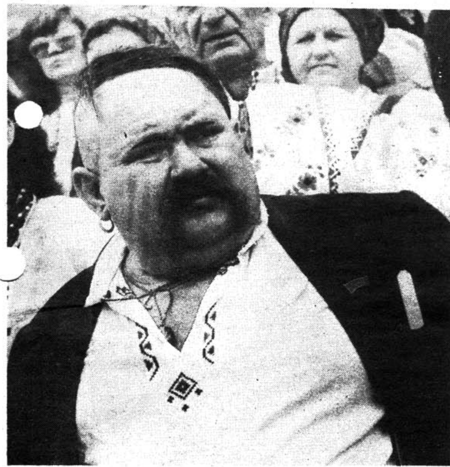
Влада — Радам!

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України ◆ 214 ◆ Субота, 2 листопада 1991 року року ◆ Ціна 30 коп.

9 КОЛИСЬ БУЛИ МИ КОЗАКАМИ...

ТРЕБА ТВОРИТИ ДЕРЖАВУ!

Саме це підкреслив учора Голова Верховної Ради України Л. Кравчук на зустрічі з представниками міських, районних та обласних газет. Мова йшла про найпекучіші проблеми на шляху до створення незалежної України. Наголошувалося, що лише волею народу повинні керуватися всі ми на цьому невторованому, тернистому шляху.

Голова Верховної Ради застеріг від непродуманих кроків, особливо коли для цього немає відповідних умов. Журналісти отримали відповіді на численні запитання: про забезпечення папером, про фінансування видань, про друкарські послуги. Не залишилося поза увагою й питання про широке обговорення українського Закону про пресу. Леонід Кравчук звернувся до представників преси з пропозицією максимально посприяти в забезпеченні та проведенні референдуму. Він висловив надію, що народ України підтримає Акт про незалежність.

РАДА ПРОТИ РАДИ

Першого грудня у Чернігові буде проведено ще один референдум. Сесія міськради поіменним голосуванням вирішила провести дорадче опитування жителів обласного центру щодо довіри обласній Раді, яка, як вважають 84 депутати міста, застійна за своїм складом і діями.

6 ПІДПРИЄМЕЦЬ ПОТРЕБУЄ ЗАХИСТУ

В ЕКОНОМІЦІ ДІЮТЬ ДВІ СИЛИ. ЯКІ?

ГРУЗІЯ відмовляється приєднатися до угоди про економічну співпрацю між республіками колишнього СРСР. Проаналізувавши основні положення цього документа на сесії Верховної Ради республіки, і парламентська більшість, і опозиція однозначно висловилися проти його підписання. На їхню думку, зміст угоди суперечить суверенітетові Грузії.

ЯКЩО Захід не подасть СРСР додаткової харчової допомоги цієї зими, то радянські люди можуть піти за диктатором, заявив на прес-конференції у Лондоні казахський президент Назарбаєв. За його словами, головну загрозу демократичним змінам становлять не тільки сепаратистські тенденції у деяких республіках, скільки перспектива голоду.

ГОТОВНІСТЬ надати широку економічну підтримку Литві, Латвії та Естонії висловив уряд Німеччини. Як повідомив його офіційний речник, представники міністерств фінансів й економіки ФРН наступного місяця прибудуть до Прибалтійських республік для обговорення двосторонніх гарантій експортних поставок.

У МАШИННОМУ залі першого енергоблока Чорнобильської АЕС, що перебуває на плановому ремонті, 1 листопада о 13 годині 29 хвилин в кабельному відсіку, в якому розміщені кабелі живлення допоміжного обладнання 1-го генератора і машинного залу, з нез'ясованих поки що причин сталося займання кабеля. Як повідомили на станції кореспонденти УКРІНФОРМ, займання ліквідоване штатною системою пожежогасіння і силами пожежної частини ЧАЕС. Порушень рівнів і умов безпечної експлуатації реактора не було.

Перший реактор з 18 жовтня розхолоджений і перебуває на плановому ремонті. Радіаційна обстановка на станції і навколо неї без змін.

РОЗЗБРОЄННЯ НА УКРАЇНІ

Найближчим часом Україна запропонує програму радикального роззброєння, яка включатиме ліквідацію на її території ядерної зброї, заявив в інтерв'ю «Радіо «Свобода» республіканський міністр з питань оборони й державної безпеки Марчук. Щодо органів держбезпеки, то, за його словами, планується розділити їх для виконання окремо внутрішньої та зовнішньої функцій.

ВКЛОНІМОСЬ СТРІЛЕЦЬКОМУ РОДУ

Львівська облрада з нагоди 73-річчя проголошення Західно-Української Народної Республіки звернулась до краян: «Проголошення ЗУНР відновило і закріпило в українському народі державницьку ідею. Ця подія стала джерелом творчої сили, започаткувала новітню добу національного відродження і визвольних змагань за утвердження української державності...». Програма урочистостей широка. В оперному театрі відбувся святковий вечір та концерт, а біля Народного Дому — віче, яке завершилось походом до меморіалу Січових стрільців на Янівському цвинтарі. На могилах стрільців та воїнів УПА проведено панахиду. Сьогодні відбудеться культурно-спортивне свято у парку імені Хмельницького.

БУЛО ВАШЕ — СТАЛО НАШЕ

Президент РРФСР Борис Єльцин, виступаючи перед представниками «Союзу російських міст», заявив про можливість створення Державного банку Росії на базі Держбанку СРСР. При цьому вся валюта та золото мають перейти у власність Росії.

На нашу думку, за цією заявою приховуються далекосяжні плани та й зовні ці дії нагадують відомий «гоп — стоп», коли на очах у всіх у невдахи вивертають кишені та ще й примовляють: «Було ваше — стало наше».

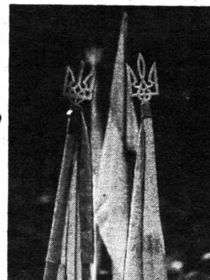
Однак це тільки зовні. Крок Москви, можливо, спроба заволодіти своєрідним політичним магнітом, який притягне до відомої економічної угоди ті республіки, які ще її не підписали.

З іншого боку знову вимальовується постать «старшого брата», який за правом наслідування отримує левову частку спадщини колишнього СРСР. Якщо брати до уваги, що саме Росії належить близько 70—80 відсотків зовнішнього боргу, то чи не потягне за собою рішення Президента Єльцина остаточний розпад на тих, хто зможе сплатити борги і, отже, отримати допомогу Заходу, і на тих, хто буде і на далі лише бідкатись. Мовляв, дійсно, все було нашим, а стало їхнім.

Леонід САМОЙЛЕНКО.

11 СИМВОЛІКА СУВЕРЕННОСТІ — СИНЬО-ЖОВТА

«ВОНА МАЄ ПРАВО СИМВОЛІЗУВАТИ ВІЛЬНУ УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВУ».

Продовжено передплату на «Голос України» до 15 листопада. Індекс українського видання 60955, російського — 60997. Ціна на 1992 рік — 19 крб. 80 коп.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
252047
Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:

Приймальня — 446-92-11

Відповідальний секретар — 446-72-63

Завідуючий корсіткою 441-84-42, 224-72-54 (телефакс).

ВІДДІЛИ:

парламентський — 441-84-52, 441-85-64,
листів — 441-82-05, 441-29-65,
економіки — 441-88-07,
аграрний — 441-86-18,
міжнародний — 446-91-20,
охорони здоров'я — 441-88-06,
соціальних питань — 441-88-05,
екології — 441-88-59,
культури — 441-86-44,
спорту — 441-88-08,
інформаційний — 446-61-13, 441-86-20,
історії України — 441-88-62,
військових питань — 441-88-52,
реклами — 441-89-44,
бухгалтерія — 441-84-00.

Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Індекс 60955

Тираж 157.100

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Газета виходить 5 разів на тиждень. Сьогодні на 16 сторінках.

ДЕКЛАРАЦІЯ
ПРАВ НАЦІОНАЛЬНОСТЕЙ УКРАЇНИ

Верховна Рада України, виходячи з Декларації про державний суверенітет України, з Акту проголошення незалежності України, керуючись Загальною Декларацією прав людини та ратифікованими Україною міжнародними пактами про права та свободи особистості;

прагнучи утвердження в незалежній, демократичній Україні священних принципів свободи, гуманізму, соціальної справедливості, рівноправності всіх етнічних груп народу України;

беручи до уваги, що на території України проживають громадяни понад 100 національностей, які разом з українцями складають п'ятдесятидвохмільйонний народ України, приймає цю Декларацію прав національностей України:

Стаття 1.

Українська держава гарантує всім народам, національним групам, громадянам, що проживають на її території, рівні політичні, економічні, соціальні та культурні права.

Представники народів та національних груп обираються на рівних правах до органів державної влади всіх рівнів, займають будь-які посади в органах управління, на підприємствах, в установах та організаціях.

Дискримінація за національною ознакою забороняється й карається за законом.

Стаття 2.

Українська держава гарантує всім національностям права на збереження їх традиційного розселення і забезпечує існування національно-адміністративних одиниць, бере на себе обов'язок створювати належні умови для розвитку всіх національних мов і культур.

Стаття 3.

Українська держава гарантує всім народам і національним групам право вільного користування рідними мовами в усіх сферах суспільного життя, включаючи освіту, виробництво, одержання і розповсюдження інформації.

Верховна Рада України тлумачить статтю 3 Закону «Про мови в Українській РСР» таким чином, що в межах адміністративно-територіальних одиниць, де компактно проживає певна національність, може функціонувати її мова нарівні з державною мовою.

Українська держава забезпечує право своїм громадянам вільного користування російською мовою. В регіонах, де проживає компактно кілька національних груп, нарівні з державною українською мовою може функціонувати мова, прийнятна для всього населення даної місцевості.

Стаття 4.

Усім громадянам України кожної національності гарантується право сповідувати свою релігію, використовувати свою національну символіку, відзначати свої національні свята, брати участь у традиційних обрядах своїх народів.

Стаття 5.

Пам'ятки історії та культури народів та національних груп на території України охороняються законом.

Стаття 6.

Українська держава гарантує всім національностям пр створювати свої культурні центри, товариства, земляцтва, об'єднання. Ці організації можуть здійснювати діяльність, спрямовану на розвиток національної культури, проводити в установленому законом порядку масові заходи, сприяти створенню національних газет, журналів, видавництв, музеїв, художніх колективів, театрів, кіностудій.

Стаття 7.

Національні культурні центри і товариства, представники національних меншин мають право на вільні контакти із своєю історичною батьківщиною.

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ.

1 листопада 1991 року.

ДЕБАТИ ТРИВАЮТЬ

Денне і вечірнє засідання 31 жовтня

Після того, як депутати визначились щодо концепції про роздержавлення власності, у ставленні до Закону про профспілки, за 15 хвилин до кінця засідання їхній увазі було запропоновано проекти Законів «Про профілактику захворювання на СНІД» та «Про внесення змін і доповнень до Кримінального і Кримінально-процесуального кодексів Української РСР».

Від мікрофона спробували зауважити, що депутати не мають законопроекту на руках, оскільки його не збиралися розглядати. Міністр охорони здоров'я Ю. Спіженко зробив доповідь, а голова Комісії з питань здоров'я людини П. Віцяк висловив зауваження до проектів. Ще раз від мікрофона запропонували відкласти розмову, але після виступу І. Плюща 276 депутатів схвалили законопроекти в першому читанні.

Законопроекти справді вимагають змін, бо не визначено коло людей, професійно пов'язаних з розповсюдженням СНІДу.

Далі. Сказано про їхню відповідальність, але ж сьогодні ні хірургів, ні перукарів не забезпечено засобами захисту від вірусу. Тож як можна говорити про сумлінне виконання ними професійних обов'язків? За відсутності соціального і професійного захисту вони можуть взагалі відмовитися виконувати свої обов'язки — і ніхто не має права притягти їх до відповідальності. Правда, у проекті є кілька рядків про те, що зараження медиків та фармацевтів вірусом при виконанні ними професійних обов'язків віднесено до професійних захворювань, і постраждалим обіцяно пенсію. Та при нашій системі визнання професійних захворювань спробуй доведи, що постраждав на роботі. А якщо й доведеш, то помреш раніше, ніж оформиш пенсію. За цих умов чи є сенс людям ризикувати?

Не відпрацьовано і систему захисту інфікованих. Як свідчить досвід, до моменту їх захворювання минає близько п'яти років. Протягом цього часу людина повинна нормально жити і працювати, але поводитися так, щоб не завдати шкоди оточуючим. Нелегко збалансувати в цій делікатній сфері інтереси окремої особи і цілого суспільства, але світовий досвід підказує, як це зробити: визначити безумовні права інфікованих на кваліфіковану медичну, фінансову допомогу, а також безумовні обов'язки щодо оточуючих — наприклад, надавати об'єктивну інформацію про себе, ставити осіб, які входять в тісні стосунки, до відома про можливість зараження, дотримуватися запобіжних заходів щодо розповсюдження вірусу, визначити вид покарання за порушення обов'язків...

У проекті нібито закладено можливість примусового обстеження на СНІД. А які підстави вважаються для цього достатніми? Одною з них, безперечно, повинна стати вагітність, бо, за прогнозом, до кінця 1992 року у світі буде близько 20 тисяч дітей, інфікованих СНІДом. Цей конвеєр треба загальмувати

Тож навіть із сказаного видно: існуючі законопроекти не вирішують завдання поєднання зусиль, спрямованих на боротьбу із СНІДом. Фахівці вважають: нам взагалі потрібен закон не про профілактику СНІДу, а про державну систему запобігання захворюванню і лікування його. Нам потрібні програма боротьби із СНІДом і державний орган на кшталт американського Національного комітету, який взяв би на себе відповідальність за її виконання. Немає ні того, ні іншого, а СНІД наступає. Як зазначив Ю. Спіженко, статистичні дані старіють раніше, ніж виходять друком. Якщо Закон буде відповідати нормам, встановленим ВООЗ, то Україна автоматично вийде на світовий рівень ви шення багатьох проблем щодо фінансування, підготов ки кадрів тощо.

Ми не втрачаємо жодної нагоди пролити сльозу з того приводу, що наш народ віками жив за нав'язаними йому законами. Нарешті є можливість створити свої — і що ж? Не квапимося. Ніби і шукаємо шляхів порятунку від СНІДу, та надто мляво. Офіційна версія — українську ініціативу тривалий час стримував центр, який спочатку взагалі не бачив сенсу в розробці Україною сного Закону про СНІД, а далі погодився на варіант-дзеркало. А Ю. Спіженко знайшов ще одного крайнього: мовляв, преса не наважувалася розповісти правду про СНІД. Ох і важко розлучаємось із звичкою власну нерозторопність виправдовувати «об'єктивними» причинами. Коли що — так центр або преса. А яке відношення вони мають до того, що на перше читання винесено недопрацьовані законопроекти? Втім, сприйнявши зауваження, розповідаю правду. Подивимося, наскільки це підвищить ефективність розгляду законопроектів під час другого читання.

ОБСТАНОВКА СКЛАДНА

31 жовтня в Києві Голова Верховної Ради України зустрівся з керівниками міських і районних Рад народних депутатів республіки.

Ці слова Голови Верховної Ради України стали лейтмотивом його зустрічі з головами міських і районних Рад народних депутатів республіки, яка відбулась 31 жовтня в Києві.

Характеризуючи на прохання присутніх суспільно-політичну обстановку на Україні, Л. М. Кравчук відзначив, що сьогодні вона надзвичайно складна. Торкаючись питань економічного співробітництва, Голова Верховної Ради України вказав на необхідність підписання економічної угоди з Росією на 1992 рік.

Сьогодні перед республікою постала ще одна проблема — єдиного воєнно-стратегічного простору. Ми виступаємо за те, підкреслив Л. М. Кравчук, щоб у перехідний період, поки на території України знаходиться ядерна зброя, командування стратегічними силами здійснювалось з одного центру — Міністерства оборони СРСР і його Генерального штабу. Разом з тим необхідно створити єдину раду міністрів оборони республік.

Відповідаючи на запитання про перспективи підписання Договору про економічне співробітництво, Л. М. Кравчук відзначив, що згідно з ним, усі республіки, які підписали його, не повинні робити самостійних кроків по розв'язанню спільних проблем без погодження з іншими. Зокрема, однією з таких проблем є ціни. А що ми бачимо на ділі? Росія, яка підписала цей Договір, вустами свого Президента говорить, що зробить їх вільними, при цьому не повідомивши про своє рішення інших учасників Договору. Але хіба може діяти Договір, якщо відразу ж після підписання кожний з його учасників робитиме своє?

Під час зустрічі порушувались також питання діяльності Рад народних депутатів, розвитку енергетики республіки, наступного референдуму і виборів Президента.

О. ЛИТВИНОВ,
кор. УКРІНФОРМ.

ПІСЛЯМОВА ДО ВІЗИТУ Л. М. КРАВЧУКА В КАНАДУ І США

НЬЮ-ЙОРК. (Кор. УКРІНФОРМ М. Маслов). Минув місяць після завершення візиту Голови Верховної Ради України Л. М. Кравчука в Канаду і США, однак американська преса з інтересом продовжує коментувати його як подію, що має далекосяжні політичні наслідки. При цьому підкреслюється особливе значення проведених у ході візиту зустрічей із заокеанськими діловими колами.

Кореспондент УКРІНФОРМ взяв серію інтерв'ю у тих, для кого зустрічі з главою українського парламенту дали щось більше, ніж задоволення цікавості чи одержання автографів. Всіх їх об'єднує спільне прагнення наблизити майбутнє України, сприяти розширенню її безпосередніх зв'язків із зовнішнім світом.

Візит Голови Верховної Ради України в США пройшов на дуже хорошому рівні, і його віддачу ми гостро відчули вже в перший день після відльоту Л. М. Кравчука з Нью-Йорка в Париж, говорить президент компанії «Атлантік Джей енд Ес» Джефф Островський. Протягом одного цього дня було прийнято чотири десятки заявок від різних американських фірм на розгортання ділового співробітництва з Україною. Раніше, займаючись пошуком партнерів для створення спільних підприємств на Україні, наша компанія протягом місяця насилу знаходила бажаючих вкладати кошти в «сумнівний», за поширеною ще недавно думкою, бізнес.

Картина змінилась настільки швидко, що ми самі виявилися не зовсім готовими до такого розвитку подій. Тільки багаторічний досвід ведення справ з Україною дав змогу справитися з навантаженням, яке зросло у багато разів. Ми повністю задовольняємо запити на консультативну допомогу і посередницькі послуги в поєднанні західних інвестицій, проектів і технологій із надзвичайно багатими природними і людськими ресурсами України.

Члени делегації, які супроводили Л. М. Кравчука на зустрічах з журналістами, відзначали, що навіть газетярі таких солідних видань як «Уолл-стріт джорнел» і «Нью-Йорк таймс» ставили гостеві наївні запитання. Висновок напрошується простий: необхідно на нинішньому етапі якомога ширше інформувати американців про те, що являє собою Україна. Саме цим зайняті сьогодні компанія «Атлантік Джей енд Ес», а також відома в США фірма «Хілл енд Нолтон», в якої за рубежем діють 56 представництв.

На організовану нами заключну зустріч Л. М. Кравчука з представниками ділового світу Америки були запрошені представники керівництва і власники тих багатомільярдних фірм, яких за традицією відносять до числа п'ятисот найбільш успішних в Америці. На цю зустріч прийшли навіть ті, що не одержали запрошень, і в останній момент вирішили виявити ініціативу. Випадок безпрецедентний — для представників великого бізнесу довелося внести в зал кілька додаткових столів.

Інтерес, виявлений до цієї зустрічі, зрозумілий. Її учасникам хотілося з перших рук дістати підтвердження того, що процеси переорієнтації економіки України і демократизації суспільства будуть продовжені. Прийняття парламентом Акта проголошення незалежності України, створення Національного банку України, затвердження Закону про захист зарубіжних інвестицій, підписання в Нью-Йорку договору з канадською компанією «Кенедіен бенк Ноут компані» з питань, пов'язаних з друкуванням цінних паперів, та багато інших кроків останнього часу — все це новини, які треба довести до відома американських бізнесменів, давши до повідомлень необхідні коментарі і роз'яснення.

Ідучи назустріч цим побажанням, компанія «Атлантік Джей енд Ес» має намір внести пропозицію українському урядові про готовність узяти на себе роль зарубіжного представника інтересів України в рамках Східно-європейської американської асоціації ділової співдружності. Мета цієї асоціації полягає в тому, щоб зближувати партнерів по бізнесу Сполучених Штатів і України. В основі такої діяльності буде оперативне розповсюдження інформації про життя України, функціонування її економіки, зміни в законодавстві і правових нормах, що регулюють повсякденне життя.

Підкреслений інтерес, з яким був сприйнятий в ООН виступ глави парламенту України з трибуни Генеральної Асамблеї, є сигналом до того, щоб заповнити наявний інформаційний вакуум. Серйозні зусилля для цього мають бути докладені з боку Українського інформаційного агентства. У свою чергу, компанія «Атлантік Джей енд Ес» у співробітництві з найбільшими юридичними фірмами сприятиме швидкому розповсюдженню економічної інформації в ділових колах США. Всі ці зусилля можуть значно скоротити строки виходу економіки України з кризової ситуації, а пізніше створити сприятливий грунт для швидкого її піднесення.

Наша компанія діє досить успішно на радянському ринку вже не один рік, продовжує президент компанії «Атлантік Джей енд Ес». Зусилля були сконцентровані головним чином на створенні спільних виробничих підприємств. У той же час багато уваги приділяється наданню консультативних послуг. Ми вже кілька років терпляче готувались і не обманулись в очікуванні нинішнього стрімкого зльоту в інтересі американців до українського ринку, підкреслює Д. Островський. Тепер і в моїх партнерів по бізнесу в США додалось оптимізму.

Однією з найважливіших подій нинішнього року стане для компанії «Атлантік Джей енд Ес» проведення міжнародної конференції, присвяченої відносинам Сходу і Заходу. Вона відбудеться у грудні в штаб-кватирі ООН і збере представників більш як трьохсот найбільших компаній США. Досить сказати, що оборот найменшої з них перевершує 10 мільярдів доларів. Якщо хоча б частина з таких партнерів вийде з нашою допомогою на ринок України, то всі явні і приховані затрати на проведення конференції окупляться. До речі, зарплата більшості з майбутніх учасників конференції — менеджерів або власників компаній — становить по кілька мільйонів доларів на рік, і ці люди не стали б марно гаяти свій час. Їх мета — одержати практичний результат. Цінну інформацію для виходу на нові ринки. Передбачається, що в конференції також візьмуть участь визначні політичні і державні діячі України, Росії та інших радянських республік-держав.

Сьогодні кожного тижня через наші спільні підприємства «Динамо-Атлантік» і «Полюс-інтернешнл» проходять сотні комерційних пропозицій, спрямованих на пошук партнерів для України за рубежем. Багато з таких пропозицій обіцяють великий доход. Так, в одному з регіонів України нам пропонують переустаткувати великий взуттєвий комбінат і почати випуск продукції для внутрішнього ринку і на експорт. Для цього потрібне вкладення близько півтора мільйона доларів, а окупність можлива протягом півтора року. Є ряд інших галузей, від яких надходять не менш заманливі пропозиції. Однак неможливо охопити своїми силами всю їх різноманітність. Підшуковуючи в США досвідчених і багатих партнерів, ми розраховуємо вдихнути життя в якомога більшу кількість спільних проектів.

Цей візит, безсумнівно, сприятиме залученню бізнесу США на Україну, заявив кореспонденту УКРІНФОРМ перший віце-президент компанії «Хілл енд Нолтон» Тім Метз. А поки що нас дуже цікавить всіляка свіжа інформація про Україну та її можливості як партнера у вільному підприємництві. Досі американці значною мірою ігнорували діяльність окремих республік у галузі законодавства. Але тепер чим швидше така інформація надійде до потенційних інвесторів, тим більшу вона принесе віддачу обом сторонам. Думаю, що незабаром з'являться вагомі свідчення притоку західного капіталу на Україну. Адже згідно з рейтингом кращих місць для інвестицій у колишньому Радянському Союзі Україна займає найвищий ступінь.

Наша компанія, продовжує Тім Метз, відчуває особливий оптимізм з приводу встановлення ділових відносин своїх американських клієнтів з Україною. У нас відбулися розмови з міністром закордонних справ України А. М. Зленком, а також з міністром по зовнішньоекономічних зв'язках України В. О. Кравченком. Вони запросили «Хілл енд Нолтон» взяти участь у створенні спільного підприємства, яке протягом певного часу не оподатковуватиметься з метою пропаганди можливостей інвестицій в економіку України. Пропозиція дуже спокуслива, і ми її всебічно вивчаємо.

Візит Л. М. Кравчука і делегації України, що супроводила його, виявився дуже корисним для нас, вважає представник керівництва юридичної компанії «Дебовайз енд Плімптон» Джулиетт Пассер. На жаль, ділові і політичні кола США не настільки добре знайомі з Україною. Тому ми вважаємо дуже важливим на даному етапі забезпечити їх усією необхідною інформацією про політичний та економічний клімат в республіці, її можливості.

Нам досить добре знайома в загальних рисах ситуація в економіці України. Залучення американського бізнесу могло б полегшити розв'язання існуючих проблем. Для цього республіці необхідно терміново ввести в дію всі закони, яких не вистачає, щоб новий правовий режим дав змогу виключити несправедливе ставлення до підприємництва, яке сьогодні нерідко абсолютно незаслужено виявляється поза законом.

Наша фірма користується великим авторитетом у ділових колах Заходу. Вона заснована в 1931 році, тобто в період великої депресії. Спочатку до неї входили лише два партнери. Тепер це одна з найбільших юридичних фірм, яка надає консультаційні послуги клієнтам як у США, так і за рубежем. Її відділення сьогодні діють у Нью-Йорку, Лос-Анджелесі, Парижі, Лондоні, Будапешті. Нас надихає те, що в галузі торгівлі та інвестицій на Україні відбуваються великі зміни, сказала на закінчення Джулліетт Пассер. Ми вважаємо, що тепер настав час для налагодження якомога тісніших контактів з юристами України.

Для нас було великою честю приймати у себе главу парламенту України, заявив голова впливової неурядової організації «Інтернейшнл Фрідом Фаундейшн» (Міжнародний фонд свободи) Данкен Селларс. Кореспондент УКРІНФОРМ зв'язався з ним невдовзі після завершення візиту Л. М. Кравчука в США, зателефонувавши у вашингтонську штаб-квартиру фонду.

Президент США мав в один день дві зустрічі з українським лідером, причому друга з них була незапланованою. Це, — відзначає Д. Селларс, — є безпрецедентним і свідчить про серйозність, з якою підходять президент і його помічники до відносин з Україною як державою, що народжується. В ході зустрічей вони порушували питання, які становлять інтерес для всього людства. Це насамперед майбутнє ядерної зброї, розміщеної на території республіки, перспективи проведення в республіці всенародного референдуму, проблеми незалежного економічного розвитку, торговельних зв'язків України.

Мені довелось брати участь у кількох зустрічах Л. М. Кравчука в столиці Сполучених Штатів. Варто у зв'язку з цим зауважити, що «з цією людиною нам хочеться мати справу», як втім і з українськими підприємцями. Звичайно, рівень підготовки останніх поки що далекий від західних стандартів, але вже сьогодні з такою країною можна серйозно співробітничати. Американські бізнесмени зможуть добитися успіху в цьому при консультативній допомозі таких компаній, які мають досвід роботи на радянському ринку.

Не можна однозначно відповісти на питання, чи сприятиме нинішній візит глави українського парламенту залученню бізнесу Сполучених Штатів на Україну, а поки що багато американських підприємців, як і раніше, займають вичікувальну позицію, відзначив у розмові з кореспондентом УКРІНФОРМ перший віце-президент нью-йоркської біржі Джеррі Крістальський. Головне, чого сьогодні чекають бізнесмени, продовжував він, це створення умов, при яких інвестори зможуть вільно розпоряджатись своїм прибутком. Але для цього насамперед необхідна конвертованість національної валюти.

Мої батьки були вихідцями з України, і сьогодні мені далеко не чужі трудноші, які переживає її народ. Впевнений, що тільки сам він зможе прийняти остаточне рішення про те, яким шляхом іти в майбутнє.

Глава парламенту України справив на американців враження незвичайної і привабливої особистості, говорить директор відділу департаменту ООН з політичних питань і у справах Ради Безпеки Педро Санхуан. Є думка, що коли б він володів англійською мовою, то цілком міг би виставити свою кандидатуру на виборах у президенти США. Український лідер — тактовний та інтелігентний державний діяч, який чудово орієнтується в сучасній політиці. Він добре відчуває настрій публіки і оперує зрозумілими їй категоріями, що далеко не багатьом вдається в чужій країні, при переході в незнайоме соціальне середовище.

Л. М. Кравчук змусив американців глибоко відчути весь комплекс сьогоднішніх проблем своєї країни, які потребують невідкладного розв'язання. Багато з цих проблем характерні не тільки для України, а й для Сполучених Штатів, що ще раз свідчить, наскільки багато у нас спільного.

Парламентська хроніка

НІ — НАЦІОНАЛ-ШОВІНІСТСЬКІЙ ПОЛІТИЦІ

Ранкове засідання першого листопада розпочалося обговоренням проекту Декларації прав національностей України, який до цього був розглянутий Президією Верховної Ради України.

Перед тим, як зачитати текст документа, голова Постійної комісії у закордонних справах Дмитро Павличко сказав:

— Однією з найголовніших причин розпаду Радянського Союзу була назовні показушна, блискотлива, а в глибині лицемірна і фальшива національна політика, яка була спрямована на знищення національних мов і культур, на насильницький відрив етності від своїх історичних територій, на змішування націй і національностей з метою змайстрування так званого радянського народу.

Я знаю, що за обговоренням цієї Декларації стежать український народ і багато неукраїнців, в серцях яких прокотилася хвиля занепокоєння і розтривоженості від лозунгів, які пролунали на деяких мітингах, — «Україна для українців!».

Хочу, щоб ми чітко і ясно в цій Декларації сьогодні сказали: «Ні — тоталітарній більшовицькій національній політиці!» і так само «Ні — українській націонал-шовіністській політиці!».

В обговоренні проекту Декларації взяли участь депутати Македонський, Дорогунцов та інші.

Далі почалося обговорення проекту закону про селянське фермерське господарство. З доповіддю по цьому питанню виступив перший заступник міністра сільського господарства України О. Денисенко.

Телеграфним рядком з Луцька

АКТУАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО

Волинський обласний музично - драматичний театр імені Т. Г. Шевченка розпочав свій 52-й сезон виставою «Чорна Рада». Інсценізацію роману Пантелеймона Куліша та постановку здійснив головний режисер театру, заслужений діяч мистецтв України Михайло Ілляшенко.

ФУТБОЛЬНА ЗІРКА БОВЧАЛЮКІВ

Завдяки футбольній лотереї сім'я робітника кооперативу «Інструментальник» Степана Бовчалюка двічі поверталася з луцького стадіону «Авангард» з виграним авто: у 1988 році ВАЗ-2105 виграла його дружина Ольга, а у жовтні цього року пощастило і йому — він став власником «Волинянки».

ВИГНАЛИ ПАРТІЙНИЙ ДУХ

Єпископ Луцький і Володимир - Волинський Української автокефальної православної церкви владика Миколай освятив колишнє приміщення обкому партії, яке передане місцевому педінституту імені Лесі Українки. Під гімн «Ще не вмерла Україна» над будинком було піднято синьо-жовтий прапор.

ОСОБЛИВІСТЬ «ОСОБЛИВОЇ»

Луцький спирто - горілчаний завод випустив новинку — «Волинську особливу». Ледве з'явившись на прилавках, вона одразу з них зникла.

Богдан БЕРЕКЕТА.

Коротко

ГІМНАЗІЯ В ЛУГАНСЬКУ

На початку року за рішенням облвно у місті відкрито першу українську гімназію. Сьогодні у восьми старших класах навчаються 172 учні, які пройшли конкурс — на місце претендувало 3 особи.

КЛАС У СІМФЕРОПОЛІ

Нарешті відкрився український клас у 23-й школі Сімферополя. Сьогодні там навчаються 13 учнів.

«Республіка», власна інформація «ГУ».

ХОЛОД НЕ ТІТКА

«Півцарства за буржуйку!» — таким плакатом зустрічає Черкаський педінститут своїх студентів. Зимно не лише у навчально - лабораторних корпусах, а й у гуртожитках. А все — через аварію на тепломагістралі... через аварію на тепротрасі, яку реконструюють ще з літа. Щоб не загострювати ситуацію, ректор інституту оголосив про тимчасове припинення занять. Студенти раді несподіваним канікулам. Але де нагрітися?

Анатолій САУХ.
Черкаси.

ДЕ ВОНИ ВИПЛИВУТЬ?

Знак біди

До редакції надійшов тривожний сигнал: з нового року може закритися Спеціалізована дитячо-юнацька спортивно-технічна школа (Київ, Дарниця), де водними видами спорту займаються щороку близько 600 дітей від 7 до 16 років. По суті, це єдина на Україні база для підготовки резервів спортсменів високого класу з технічних і воєнно-прикладних видів спорту. Нині в школі є 24 групи вищої спортивної майстерності (члени збірних СРСР, України, чемпіони світу та Європи), є й просто учбово-тренувальні групи. Цими днями двоє вихованців школи приїхали з Франції переможцями етапу кубка Європи, а взагалі з 1971 року школа підготувала 10 чемпіонів світу, 16 чемпіонів Європи, 32 чемпіони Союзу, вихованці встановили понад 50 рекордів світу. І що ж тепер?

Я зустрівся з начальником Морського спортивно-технічного клубу ТСО України Д. Туранським, у віданні якого знаходиться школа, та з директором школи Л. Володіною. Ось що вони розповіли.

— ДТСААФ завжди прохолодно ставився до «чистого спорту». Взаємини загострилися ще влітку, а після 10 жовтня, коли ДТСААФ України перетворилося на Товариство сприяння обороні України, стало очевидно, що «центр» коштів більше не дасть. Щоб жити — школі треба наступного року майже мільйон карбованців. Нам наївно радять самим заробляти гроші, але це для нас неможливо. Це легше зробити подібним до нашої школам авіа- та радіоспорту, школі службового собаківництва, але не нам. Отож і змушені були попередити, що школа — закривається. Так воно й станеться, якщо нам не допоможе Міністерство оборони України або — спонсори (маючи, поки що, вихід на світову арену, ми могли б рекламувати їхню продукцію). Біда в тім, що зараз нікого не цікавить спорт, тільки — гроші. Але може

бути так, коли розбагатіють, то про спорт буде вже пізно дбати... Пізно і дорого.

...Коли «ламаються» долі дорослих спортсменів, вони часто опиняються на дні чарки, серед рекетирів чи ще десь. Де «випливуть» сотні дітей, коли школа все-таки загине — думати страшнувато.

Але — треба.

Віталій ЖЕЖЕРА.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Хто є хто

ПРОФСПІЛКИ І ПРОФСПІЛКИ

Всеукраїнське об'єднання солідарності трудівників (ВОСТ) розповсюдило документи, в яких висловлюється ставлення до референдуму 1 грудня, виборів президента, а також заяву з приводу звернення Федерації незалежних профспілок України до трудящих від 12 жовтня цього року.

ВОСТ заявила: незважаючи на те, що страйки і на сьогодні залишаються ефективним механізмом захисту інтересів людей праці, в обставинах, що склалися, необхідно витримати мораторій на страйки до 1 грудня. Що стосується заклику ФНП оголосити всеукраїнський страйк у випадку неприйняття Верховною Радою закону про профспілки — ВОСТ розцінює його як провокацію. Як пояснив заступник голови ВОСТ Михайло Ратушний, в законопроекті були закладені норми, які залишали державні профспілки (змінилася лише назва — вони стали Незалежними) монополістом у розподілі матеріальних благ: «Справа в тому, що і сьогодні так звані незалежні профспілки утримуються на проценти, які відраховуються з фонду оплати праці незалежно від того, член профспілки працюючий чи ні. А профспілкові внески є лише невеликою часткою прибутків профспілок. До того ж як може така профспілка захищати інтереси працюючих перед адміністрацією, якщо і робітник від верстату, і директор (адміністратор) члени однієї спілки?..». Президія ВОСТ закликала трудящих голосувати на референдумі за незалежну Україну. Що стосується виборів президента, то ВОСТ вважає їх передчасними і тому не підтримує офіційно жодного з кандидатів. ВОСТ залишається в опозиції до будь-яких політичних угруповань і є неполітичною організацією.

Костянтин ПАРИШКУРА.

Вибори Президента

СПРАВЕДЛИВІСТЬ — КАТЕГОРІЯ ПОЛІТИЧНА

Побував у Дніпропетровську кандидат в президенти Левко Лук'яненко. Кандидат говорив, що і його мета, і мета очолюваної ним Республіканської партії — якомога безболісніше для людей провести Україну «від несправедливого до справедливого суспільства».

Левко Григорович рішуче і аргументовано спростував залякування — на жаль, справ ді поширені у нашому регіоні, — наче марно чекати добра від «націоналістів» з Західної України. При цій нагоді говорив про ті категорії справедливості, які він сповідує. А нинішні негаразди, очевидні і загрозливі кризові явища в економіці пояснив млявістю, нерішучістю існуючих зараз законодавчої влади і уряду.

Зі своєю передвиборною програмою Левко Лук'яненко зумів познайомити досить широке коло мешканців Дніпропетровщини. Перебував тут лише один день. Але мав годинну передачу в прямому ефірі телебачення і півгодинну на обласному радіо, провів прес-конференцію для журналістів.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Дніпропетровськ.

Життя Рад

Причорномор'я—не Новоросія

Два дні продовжувалася в Одесі нарада керівників Рад і постійних комісій депутатських груп з Криму, Одеської, Миколаївської та Херсонської областей. Депутати, за винятком миколаївської делегації, ухвалили спільну заяву, в якій підтримали Акт про незалежність України. На думку авторів заяви, розробляючи економічну стратегію України, необхідно сформулювати принципи участі її у світовому економічному співтоваристві, у міжнародному розподілі праці. «Ми впевнені у необхідності участі України у рівноправних економічних стосунках між суверенними державами колишнього СРСР» — зазначено в заяві. Спільна нарада ухвалила рішення про співробітництво в питаннях прискореного вирішення проблем соціально-економічного та екологічного розвитку українського Причорномор'я.

УНІАР.

Коротко

ДОКОТИЛИСЬ

Ніби під жорстокий артналіт потрапила нещодавно легендарна бойова машина, що стоїть на постаменті неподалік Кіровоградського аеропорту. Повибивано вікна, поламано двері, понівечено мотор. Кіровоградці шанували «Катюшу» особливо, бо одним з її творців був їхній земляк, відомий конструктор Г. Лангемак. Спочатку не поталанило йому — 40-літній конструктор був розстріляний 1938 року. А ось тепер постраждала машина...

Микола ВОЛОК.

МОЖНА МРІЯТИ

Досі подзвонити по телефону, не виходячи з автомобіля, можна було уві сні або в кіно. Але скоро це може стати реальністю. Полігоном для випробувань сотового зв'язку (саме так він називається) став Дніпропетровськ.

Євро-ІКС.

«СПОРТИВНІ — КАРПАТИ»

під такою назвою в області почала виходити газета. Засновником її став гандбольний клуб «Карпати». Незважаючи на це, перший номер повністю присвячений... футболу.

Микола ГОРВАТ.
Закарпатська область.

ЦИРКОВИЙ НОМЕР

Людмилі Семененко, вчорашній випускниці ПТУ № 20 з Костянтинівки, що на Донеччині, доведеться стати автолюбителем. Поїхавши з цирковою трупою на гастролі до Японії, дівчина отримала в одному з тамтешніх магазинів на здачу лотерейного квитка... і виграла автомобіль «Ніссан».

ТАРС.

ТРАКТОР НАЇХАВ НА ТРАКТОРИСТА

На околиці селища Лозівського Луганської області рушив з місця залишений без нагляду трактор з увімкнутим двигуном. Тракторист Олександр Ковальов потрапив під гусениці й загинув.

Агентство «СХІД».

...А МАШИНА НА МІЛІЦІОНЕРА

Машина була без номерних знаків, тому інспектор ДАІ лейтенант Х. намагався її зупинити. Але підпилий лихач за кермом не звернув з дороги. Після того лейтенант потрапив до лікарні, а водій — до КПЗ.

Анатолій ВЛАСЕНКО.
Біла Церква.

...ВИПЛИВУТЬ?

Знак біди

бути так, коли розбагатіють, то про спорт буде вже пізно дбати... Пізно і дорого.

...Коли «ламаються» долі дорослих спортсменів, вони часто опиняються на дні чарки, серед ретекирів чи ще десь. Де «випливуть» сотні дітей, коли школа все-таки загине — думати страшнувато.

Але — треба.

Віталій ЖЕЖЕРА.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

...І ПРОФСПІЛКИ

...прийняття Вер... закону про ...ВОСТ розці... ...провокацію. Як ...пник голови ...Ратушний, в ...були закладе... ...залишали дер... ...(змінилася ...вони стали Не... ...монополістом у ...політичних благ: ...що і сього... ...незалежні про... ...ються на ...відраховуються ...праці неза... ...член проф... ...чи ні. А ...кески — лише ...ою прибут...ків профспілок. До того ж як може така профспілка захищати інтереси працюючих перед адміністрацією, якщо і робітник від верстату, і директор (адміністратор) члени однієї спілки?..». Президія ВОСТ закликала трудящих голосувати на референдумі за незалежну Україну. Що стосується виборів президента, то ВОСТ вважає їх передчасними і тому не підтримує офіційно жодного з кандидатів. ВОСТ залишається в опозиції до будь-яких політичних угруповань і є неполітичною організацією.

Костянтин ПАРИШКУРА.

Вибори Президента

...КАТЕГОРІЯ ПОЛІТИЧНА

...нашому регіо... ...чекати доб... ...з Захід... ...цій нагоді ...категорії спра... ...споВідує. А ...зди, очевидні і ...зові явища в ...млявістю, ...учих зараз за... ...і уряду. ...передвиборною ...Лук'яненко ...зумів познайомити досить широке коло мешканців Дніпропетровщини. Перебував тут лише один день. Але мав годинну передачу в прямому ефірі телебачення і півгодинну на обласному радіо, провів прес-конференцію для журналістів.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровськ.

...—не Новоросія

...розробляючи ...ї України, ...ювати принципи ...світовому еко... ...товаристві, у ...розподілі пра... ...необхід... ...раїни у рівно... ...них стосун... ...ними держа...вами колишнього СРСР» — зазначено в заяві. Спільна нарада ухвалила рішення про співробітництво в питаннях прискореного вирішення проблем соціально-економічного та екологічного розвитку українського Причорномор'я.

УНІАР.

Коротко

ДОКОТИЛИСЬ

Ніби під жорстокий артналіт потрапила нещодавно легендарна бойова машина, що стоїть на постаменті неподалік Кіровоградського аеропорту. Повибивано вікна, поламано двері, понівечено мотор. Кіровоградці шанували «Катюшу» особливо, бо одним з її творців був їхній земляк, відомий конструктор Г. Лангемак. Спочатку не поталанило йому — 40-літній конструктор був розстріляний 1938 року. А ось тепер постраждала машина...

Микола ВОЛОК.

МОЖНА МРІЯТИ

Досі подзвонити по телефону, не виходячи з автомобіля, можна було уві сні або в кіно. Але скоро це може стати реальністю. Полігоном для випробувань сотового зв'язку (саме так зін називається) став Дніпропетровськ.

Євро-ІКС.

«СПОРТИВНІ КАРПАТИ»

під такою назвою в області почала виходити газета. Засновником її став гандбольний клуб «Карпати». Незважаючи на це, перший номер повністю присвячений... футболу.

Микола ГОРВАТ.

Закарпатська область.

ЦИРКОВИЙ НОМЕР

Людмилі Семененко, вчорашній випускниці ПТУ № 20 з Костянтинівки, що на Донеччині, доведеться стати автолюбителем. Поїхавши з цирковою трупою на гастролі до Японії, дівчина отримала в одному з тамтешніх магазинів на здачу лотерейного квитка... і виграла автомобіль «Ніссан».

ТАРС.

ТРАКТОР НАЇХАВ НА ТРАКТОРИСТА

На околиці селища Лозівського Луганської області рушив з місця залишений без нагляду трактор з увімкнутим двигуном. Тракторист Олександр Ковальов потрапив під гусениці й загинув.

Агентство «СХІД».

...А МАШИНА НА МІЛІЦІОНЕРА

Машина була без номерних знаків, тому інспектор ДАІ лейтенант Х. намагався її зупинити. Але підпилий лихач за кермом не звернув з дороги. Після того лейтенант потрапив до лікарні, а водій — до КПЗ.

Анатолій ВЛАСЕНКО.

Біла Церква.

ЩО МИ МОЖЕМО БЕЗ КУЛЬТУРИ?

А нічого. Ті жалюгідні подачки, які українська культура одержувала (і одержує!) з державного бюджету — це самовбивство і злочин перед наступними поколіннями. Власне, ця думка, висловлена міністром культури України Ларисою Хоролець, і стала лейтмотивом прес-конференції «Культура незалежної України», яку провело Мінкультури республіки.

Прикро про це говорити, але духовне життя нашої молодої держави у круговерті тих страшних проблем, які залишилися їй у спадок від колоніального минулого, перебуває поки що на узбіччі державної уваги, йому й далі відводиться роль другорядного. Мовляв, спершу відрегулюємо економічні механізми, нагодуємо народ, заповнимо полиці наших магазинів необхідним... самом. А вж... ді... Чи н... му закони, які приймаються парламентом республіки, не працюють на культуру, чи не тому не розглянуто проект Закону про культуру навіть у першому читанні, хоч він уже підготовлений.

Та й, зрештою, коли не будуть звільнені від оподаткування заклади культури і творчі спілки, коли підприємствам, що вкладають гроші для духовного розвою нашого народу, не будуть надані податкові пільги — очікувати якоїсь великої користі від такого закону марно. І ще одне. Щоб культура незалежної України почувала себе захищеною, потрібно виділяти для її потреб принаймні вісім відсотків національного доходу. «Інакше ми нічого не зробимо»,— відверто сказала на прес-конференції Лариса Хоролець.

Роман ВАТРИЧ.

Навколомистецькі новини

ЗІВ'ЯЛА РУТА

...ями знову п... ...увався п...вши унікаль... ...ля луганського громадського транспорту оголошення зупинок українською мовою в тролейбусі 51-го маршруту. Увечері ж засумнівався — мабуть, переоцінив швидкість повернення на Донбас національного інтересу. Напівпорож... зал на к...ерті лауреа... II все...аїнського конкурсу «Червона рута» — теж своєрідний референдум.

Винні й самі організатори концертів. Такі заходи у шалених поспішності не робляться. Чиновники обласного управління культури та філармонії, звісно, мають виправдання тепер — на орг. моменти у них було півдня. Тож і вийшло — каси були зачинені, афіші не розклеєні.

Був, мабуть, і суто психологічний момент — дуже низька вартість квитка. Пристойність шоу люди визначають й за цими критеріями.

Сергій СКИБА.

Луганськ.

Увага: конкурс!

СТВОРИМО СВОЇ МАРКИ

Держкомітет України по зв'язку оголошує конкурс на кращу стандартну поштову марку України та емблему по... зв'язку Ук...ни.

При виборі тематики бажано використати картосхему України, державний герб і прапор України, геральдичні знаки земель України, пам'ятники старовини, вироби українського декоративно-прикладного мистецтва. При виготовленні зразків поштових марок та емблеми поштового зв'язку України необхідно дотримуватися слідуючих вимог:

— розмір живописного поля стандартної поштової марки 14 мм по горизонталі та 21,5 мм по вертикалі. Проект марки необхідно збільшити в 3—4 рази відповідно її розміру;

— при малюванні використовується один колір;

— на марці розміщуються такі службові надписи: дата видання «1991», текст «Пошта України» та вартість оплати арабськими цифрами «7 к», «14 к», «21 к»;

— способи друкування марки — офсетний або металографія.

Конкурс проводиться з 1 листопада по 1 грудня 1991 року. У ньому можуть брати участь художники — члени Спілки художників України, художники-аматори.

Підготовлений проект стандартної марки надсилається за адресою: 252001, Київ, Хрещатик, 22. Держкомітет України по зв'язку, з позначкою «На конкурс».

Строк відправлення не пізніше 1 грудня 1991 року, за відбитком календарного штемпеля.

Результати конкурсу буде підводити кваліфіковане журі. Призом переможцям буде видання самої марки і відповідний грошовий гонорар. Учасникам конкурсу, що не стали переможцями, але виконали свою роботу на високому художньому рівні, виплачується заохочувальна премія в сумі 100 карбованця.

Авторські проекти не повертаються.

Довідкові телефони: 228-17-62, 228-89-77 у Києві.

Ретро

ДВОРЯНИН ДВОРЯНИНУ — НЕ ТОВАРИШ

На початку цього року в Житомирі створено Дворянське зібрання. Очолив його журналіст Олег Гамбердієв — з роду прибалтійських баронів фон Ган. Та буквально днями обласний центр поповнився ще одним Дворянським зібранням, цього разу альтернативним, до якого увійшли нащадки сімей Дроздовських, Мамонтових, Зінов'євих, Деєвих, Ковалевських.

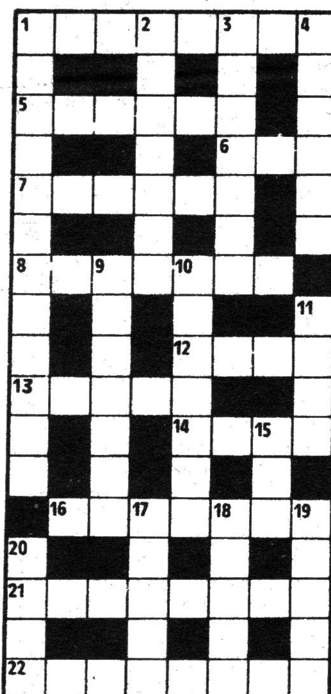
Альтернативне зібрання звинувачує «гамбердієвців» у посібництві «українським сепаратистам», називає їх самозванцями і наголошує, що справжні дворяни ніколи не намагалися відділити Україну від Росії. Вони надіслали листа Єльцину, в якому просять повернути землі, що належали до 1917 року їхнім предкам. До речі, Ковалевським належало 12,3 тисячі гектарів, Дроздовським — 3,1, Зінов'євим — 1,4.

«Євро-ІКС».

КРОСВОРД

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 1. Місто на Ірпіні часів Київської Русі. 5. Залізнична станція, в районі якої стоять грандіозні пам'ятники-музеї «Курінь» та «Сарай». 6. Одиниця роботи або енергії. 7. Єдиноріг, ссавець родини дельфінових. 8. Вершина в Українських Карпатах. 12. Давня назва естонців. 13. Озеро на Одещині. 14. Всесвітньовідома марка автомобіля. 16. Письменник з Полтавщини, який одним з перших переклав російською мовою «Слово о полку Ігоревім». 21. Гравець на духовому інструменті. 22. Автор «Марусі Чурай» — історичного роману у віршах.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Видатний український композитор. 2. Архітектор, автор проекту станцій «Університетська», «Політехнічна», «Святошине» Київського метрополітену. 3. Фортифікаційна споруда. 4. Страва. 9. Місце розвоєння річки. 10. Газель. 11. Податок за перевезення товарів через кордон. 15. Повість М. Гоголя. 17. Молодіжна організація. 18. Друга назва Трої. 19. Надрядковий значок у давньоруській писемності. 20. Мис, крайня північна точка Австралії.

Відповіді на кросворд, надрукований 26 жовтня

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 5. Галера. 6. Друїди. 10. «Холм». 11. «Іоланта». 12. Агат. 13. Бойки. 17. Аккад. 19. Колядки. 20. Турчак. 21. Синтез. 25. «Гамалія». 26. Фрейя. 27. Палій. 30. Хіос. 32. Корогва. 33. Мажа. 34. Плінфа. 35. Шкалик.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Тайм. 2. Тефія. 3. Гулак. 4. «Едда». 7. Солоха. 8. Касіян. 9. Вазарі. 14. Кадуцей. 15. Томакан. 16. Актинія. 18. Кочерга. 22. Чорній. 23. Фараон. 24. Збіжжя. 28. Окунь. 29. «Даная». 31. Сула. 33. «Млин».

20...

Хорош... Отак і... вим на ... Основ'яне... але чому... ліка, котр... От вон... Гончарівц... НА ФО... Вікторія...

БІ...

Зарубіж... го об'єдн... справи в... мінно пок... пістрявого... розповіда... рію.

1987 ро... Ради Міні... Рижков п... зитом до... тичним пр... реговорів... відпочинк... Зальцбург... захера.

Під час... кими лука... похвалив ... пінцгау. Р... зав у від...

Хокей

Завтра ... ці «Соко... туватиме... турнір па... тренера У... Соколова,... редчасно ... талановит... тував для ... ла» цілу ... майстрів, ... ми світу ... реможцям ... ропейськ... шостей.

У змаг...

НА...

Незабар... перше ко... чемпіонату... який у ці... сокером. ... дерів тур... спортивни... міста Філа... бливо при... заслужени... львів'янин... севич, а ... грають кл... України: ... Петро Бор... Попович.

ГОЛОС України

...МИ МОЖЕМО ...ЕЗ КУЛЬТУРИ?

Ті жалюгідні подачки, які українська культу... ...ала (і одержує!) з державного бюджету — це са... ...й злочин перед наступними поколіннями. Власне, ...исловлена міністром культури України Ларисою ... стала лейтмотивом прес-конференції «Культура ...України», яку провело Мінкультури республіки.

...ро це говорити, ...життя нашої мо... ...ави у круговерті ...х проблем, які ...ій у спадок від ...о минулого, пе... ...й що на узбіччі ...ваги, йому й ...ся роль друго... ...вляв, спершу від... ...економічні меха... ...дуємо народ, за... ...иці наших мага... ...дним ...амом. А ...и н... ...ему зако... ...имаються парла... ...бліки, не пра... ...ультуру, чи не ...глянуто проект ...культуру навіть ...итанні, хоч він ...лений.

Та й, зрештою, коли не будуть звільнені від оподаткування заклади культури і творчі спілки, коли підприємствам, що вкладають гроші для духовного розвою нашого народу, не будуть надані податкові пільги — очікувати якоїсь великої користі від такого закону марно. І ще одне. Щоб культура незалежної України почувала себе захищеною, потрібно виділяти для її потреб принаймні вісім відсотків національного доходу. «Інакше ми нічого не зробимо»,— відверто сказала на прес-конференції Лариса Хоролець.

Роман ВАТРИЧ.

Ретро

ДВОРЯНИН ДВОРЯНИНУ — НЕ ТОВАРИШ

На початку цього року в Житомирі створено Дворянське зібрання. Очолив його журналіст Олег Гамбердієв — з роду прибалтійських баронів фон Ган. Та буквально днями обласний центр поповнився ще одним Дворянським зібранням, цього разу альтернативним, до якого увійшли нащадки сімей Дроздовських, Мамонтових, Зінов'євих, Деєвих, Ковалевських.

Альтернативне зібрання звинувачує «гамбердієвців» у посібництві «українським сепаратистам», називає їх самозванцями і наголошує, що справжні дворяни ніколи не намагалися відділити Україну від Росії. Вони надіслали листа Єльцину, в якому просять повернути землі, що належали до 1917 року їхнім предкам. До речі, Ковалевським належало 12,3 тисячі гектарів, Дроздовським — 3,1, Зінов'євим — 1,4.

«Євро-ІКС».

Іменини

200-е СВАТАННЯ

Хороші речі робляться легко.

Отак і було поставлено кілька років тому Віктором Шулаковим на сцені Київського Молодіжного театру комедію Квітки-Основ'яненка «Сватання на Гончарівці». Думалось: несерйозно, але чому б і не поставити, якщо є хороші актори, якщо є публіка, котра любить тих акторів? Нехай тішаться.

От вони й досі тішаться. Якраз сьогодні увечері «Сватання на Гончарівці» йтиме у Молодіжному 200-й раз.

НА ФОТО Володимира ФЕДЬКА: актори Ярослав Чорненький, Вікторія Авдєєнко та Валерій Шевченко у ювілейній виставі.

Щось новеньке!

СУДДЮ — ДО СУДУ

Футбольним рефері завжди діставалося на горіхи від болільників. Яких тільки вигуків не було з трибун на адресу арбітрів, котрі, на думку глядачів, не так судять. Час вносить корективи у болільницький фольклор. У Сумах, ча... приклад, на стадіоні «Авангард» молоді фанати під час матчу на першість республіки з участю місцевого «Автомобіліста» вже не волають при нагоді «Суддю — на мило!», вперше... ...нившись, що навіть в умовах дефіциту миючих засобів люди в чорному мало реагують на такий клич. Хлопці змінили платівку на більш злободенну. Тепер час від часу над стадіоном лине загрозливо-радісне: «Суддя — комуніст!»

Віталій МАКСЮТЕНКО.

Суми.

Навколомистецькі новини

...В'ЯЛА РУТА

...ову по...увався ...ікальн... ...для лу... ...омадського тран... ...ення зупинок ...мовою в тро... ...маршруту. Уве... ...нівався — ма... ...ив швидкість ...а Донбас націо... ...тересу. Напівпо... ...а к...ерті лау... ...всеукраїнського ...ервона рута» — ...ий референдум. ...ами організатори ...акі заходи у ша... ...ності не робля...ться. Чиновники обласного управління культури та філармонії, звісно, мають виправдання тепер — на оргмоменти у них було півдня. Тож і вийшло — каси були зачинені, афіші не розклеєні.

Був, мабуть, і суто психологічний момент — дуже низька вартість квитка. Присутність шоу люди визначають й за цими критеріями.

Сергій СКИБА.

Луганськ.

КРОСВОРД

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 1. Місто на Ірпіні часів Київської Русі. 5. Залізнична станція, в районі якої стоять грандіозні пам'ятники-музеї «Курінь» та «Сарай». 6. Одиниця роботи або енергії. 7. Єдиноріг, ссавець родини дельфінових. 8. Вершина в Українських Карпатах. 12 Давня назва естонців. 13. Озеро на Одещині. 14. Всесвітньовідома марка автомобіля. 16. Письменник з Полтавщини, який одним з перших переклав російською мовою «Слово о полку Ігоревім». 21. Гравець на духовому інструменті. 22. Автор «Марусі Чурай» — історичного роману у віршах.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Видатний український композитор. 2. Архітектор, автор проекту станцій «Університетська», «Політехнічна», «Святошине» Київського метрополітену. 3. Фортифікаційна споруда. 4. Страва. 9. Місце роздвоєння річки. 10. Газель. 11. Податок за перевезення товарів через кордон. 15. Повість М. Гоголя. 17. Молодіжна організація. 18. Друга назва Трої. 19. Надрядковий значок у давньоруській писемності. 20. Мис, крайня північна точка Австралії.

Відповіді на кросворд, надрукований 26 жовтня

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 5. Галера. 6. Друїди. 10. «Холм». 11. «Іоланта». 12. Агат. 13 Бойки. 17. Аккад. 19. Колядки. 20. Турчак. 21. Синтез. 25. «Гамалія». 26. Фрейя. 27. Палій. 30. Хіос. 32. Корогва. 33. Мажа. 34. Плінфа. 35. Шкалик.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Тайм. 2. Тефія. 3. Гулак. 4. «Едда». 7. Солоха. 8. Касіян. 9. Вазарі. 14. Кадуцей. 15. Томаган. 16. Актинія. 18. Кочерга. 22. Чорній. 23. Фараон. 24. Збіжжя. 28. Онунь. 29. «Даная». 31. Сула. 33. «Млин».

Світська хроніка

БИК ДЛЯ РИЖКОВА

Зарубіжним гостям обласного об'єднання з племінної справи в тваринництві неодмінно показують круглобокого, пістрявого бичка й детально розповідають про його історію.

1987 року тодішній Голова Ради Міністрів СРСР Микола Рижков прибув з дружнім візитом до Австрії. За дипломатичним протоколом, після переговорів він мав кілька днів відпочинку в курортному місті Зальцбург у туристичному комплексі бізнесмена Міхая Фрізахера.

Під час прогулянки альпійськими луками Микола Іванович похвалив стадо биків породи пінцгау. Розчулений Міхай сказав у відповідь Рижкову, що дарує йому одного з них. Гість розцінив це як жарт.

Але слово ділової людини — не горобець. І от бичок прибув на Буковину — так ніби було домовлено з Рижковим, бо саме в Чернівецькій області вирощують корів породи пінцгау. До речі, Міхай доставив свій цінний вантаж власним транспортом. Звісно, та подія була пишно обставлена... Нині бик Рижкова на рівних умовах з іншими бугаями проживає на Буковині. Щоправда, обслуга ставиться до нього прихильніше, ніж до решти контингенту племоб'єднання — не рядова ж худобина.

Василь БАБУХ.

Чернівецька область.

ПОГОДА

2 листопада у східних та південно-східних областях, 3 листопада на крайньому заході республіки місцями невеликі опади переважно у вигляді снігу. На решті території без опадів. Вітер північний з переходом у південно-східний, 5—10 метрів за секунду. Температура вдень від 4 морозу до 1 тепла. Вночі по республіці 3—9 градусів морозу, під час прояснень місцями 10—13 морозу. 3 листопада у західних областях підвищення температури на 2—4 градуси.

По Києву та області сьогодні без опадів. Вітер північний, 5—10 метрів на секунду. Температура від 4 морозу до 1 градуса тепла.

...нкурс!

...ОРИМО СВОЇ МАРКИ

...т України по... ...ошує конкурс на ...дартну поштову ...а ...блему по... ...ки Ук...ни.

...тематики бажано ...артосхему Украї... ...герб і прапор ...льдичні знаки зе... ...пам'ятники ста... ...би українського ...рикладного мис... ...виготовлені зра... ...марок та емблем ...зв'язку України ...отримуватися слі...

...живописного поля ...оштової марки 14 ...онталі та 21,5 мм ...Проект марки не... ...шити в 3—4 рази ...розміру;

...ований використо... ...олір;

... розміщуються ...надписи: дата ви... ...текст «Пошта ...вартість оплати ...цифрами «7 к».

...друкування марки — офсетний або металографія.

Конкурс проводиться з 1 листопада по 1 грудня 1991 року. У ньому можуть брати участь художники — члени Спілки художників України, художники-аматори.

Підготовлений проект стандартної марки надсилається за адресою: 252001, Київ, Хрещатик, 22. Держкомітет України по зв'язку, з позначкою «На конкурс».

Строк відправлення не пізніше 1 грудня 1991 року, за відбитком календарного штемпеля.

Результати конкурсу буде підводити кваліфіковане журі. Призом переможцям буде видання самої марки і відповідний грошовий гонорар. Учасникам конкурсу, що не стали переможцями, але виконали свою роботу на високому художньому рівні, виплачується заохочувальна премія в сумі 100 карбованців.

Авторські проекти не повертаються.

Довідкові телефони: 228-17-62, 228-89-77 у Києві.

Хокей

ПАМ'ЯТІ ТРЕНЕРА

Завтра в Льодовому палаці «Сокіл», у Києві, стартуватиме юнацький хокейний турнір пам'яті заслуженого тренера України Вячеслава Соколова, який недавно передчасно пішов з життя. Цей талановитий фахівець підготував для київського «Сокола» цілу групу відмінних майстрів, які стали чемпіонами світу серед дорослих, переможцями світових та європейських юніорських першостей.

У змаганнях братимуть участь 10-річні хокеїсти з «Крил Рад» (Москва), «Хіміка» (Воскресенськ), «Торпедо» (Ярославль), «Автомобіліста» (Караганда) і дві команди київського «Сокола».

— Нам дуже хотілося, щоб на цей турнір прийшли вболівальники, особливо школярі, — сказав директор СДЮШОР «Сокіл», заслужений тренер України Валентин Уткін. — Будемо раді гостям.

Віктор ГЕНЧУК.

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО

Футбол

НАШІ — В «ТРИЗУБІ»

Незабаром завершиться перше коло любительського чемпіонату США з футболу, який у цій країні називають сокером. Так от, одним з лідерів турніру є український спортивний клуб «Тризуб» з міста Філадельфія. І що особливо приємно: його очолює заслужений тренер України, львів'янин Ярослав Дмитрасевич, а в основному складі грають кілька футболістів з України: Віктор Сидоренко, Петро Борецький та Павло Попович.

У листопаді наші повернуться в Україну. Вони матимуть широку інформацію про те, як Сполучені Штати готуються до чемпіонату світу 1994 року, який прийматимуть на своїй території. І, зрозуміло, поділяться нею з читачами «Голосу України».

Юліан КОРДІЯК.

Реклама

Черговий по випуску новин Костянтин ПАРИШКУРА

Тел. 441-88-26.

Йти вперед чи стояти на місці?

У Будинку профспілок у Києві відбулася республіканська нарада, яку було організовано Спілкою орендарів і підприємців України. Констатувалося, що орендний рух поступово сходить на нівщо в результаті утисків з боку державних управлінських структур. Де вихід? Сьогодні конче потрібна правова база, яка виключила б можливості «керувати» вільним виробником-орендарем, яка регламентувала б роль різних міністерств і відомств у відносинах з підприємствами. І, чи не найголовніше, передбачала б відповідальність службових осіб за безпідставне втручання у господарську діяльність.

У виступах неодноразово висловлювалася думка, що парламент мусить, врешті-решт, стати на чийсь бік, подати орендарям конкретну допомогу в боротьбі з бюрократичною системою. Інакше все, чого вони досягли (а йдеться про зростання виробництва на тлі загальної кризи), ніяким чином не прислужиться українському народові.

* * *

Після виступів орендарів слово було надано Голові Верховної Ради України Л. Кравчуку, який підтвердив, що головною метою нині є роздержавлення суспільства, й зокрема економіки. Власне, оренда має бути захищена законами — адже сьогодні вона дуже часто перетворюється на Голгофу. Треба, сказав Голова Верховної Ради, надати можливості працювати замість того, щоб нести хрест... Це можна зробити, лише прийнявши Закон про оренду.

Справа у тім, що не всі довкола — вороги орендних відносин. Просто частина людей не розуміє нового, боїться. Що ж до закону, то він, наголосив Л. Кравчук, покликаний створювати рівні умови для різних форм власності. Проте сьогодні склалася така ситуація, коли навіть найнеобхідніші закони не виконуються через небажання тих же «окремо взятих» службових осіб. Отже, треба вирішувати: чи йти вперед, чи стояти на місці, посилаючись на всілякі перешкоди. Якщо перше, то необхідно виробити механізм притягнення до відповідальності тих, хто своїми діями призводить до економічних збитків.

На щастя, орендарі — це люди, які мають достатньо волі й характеру, щоб долати будь-які перепони. На думку Леоніда Макаровича, основною з перепон було, та й досі є те, що державні структури захищають самі себе за принципом «держава — це я», лишаючи людину, виробника безправними. Віднині ж держава має виконувати лише ті функції, які їй притаманні: творити закони, механізми, забезпечувати економічні підойми для рівних умов роботи всім, брати під своє крило малозабезпечених і тих, хто не може працювати нарівні з іншими. Орендарі ж працюють краще, аніж решта підприємців, й тому мають право на відповідне до себе ставлення.

Найвище в суспільстві, — сказав на закінчення Голова Верховної Ради, — людина. Найпотрібніше — підприємець. І запропонував оформити рішення наради протоколом, аби надіслати звернення орендарів і підприємців парламенту України як офіційний документ, який потребує певної реакції з боку народних депутатів.

Підприємець

Хочемо законів, а не ілюзій

СЕРГІЙ ПРАВДЕНКО, президент Спілки орендарів і підприємців України, народний депутат України:

— Сьогодні ми чуємо, що закон про оренду не потрібен, що достатньо всього якихось двох-трьох пунктів, аби регулювати всі відносини між орендарем і орендодавцем. Тим часом республіканський закон — це саме те, що необхідно. Він має бути одним із найважливіших саме на перехідний період.

Проте нині уряд України, народні депутати мало займаються економікою. Як наслідок цього, органами державного управління створено багато всіляких концернів, корпорацій, які продовжують розпоряджатися майном підприємств і диктувати свою волю так само, як і колишні міністерства, що були скасовані постановою того ж таки Кабінету міністрів...

ОЛЕКСАНДР БЕРНШТЕЙН, віце-президент Спілки орендарів і підприємців України, генеральний директор київського об'єднання «Укрвузполіграф»:

— Вже вирішено питання про введення власної валюти. Проте без розвинутого підприємництва всі спроби зробити цю валюту твердою приречені на провал. Ми ще досі не маємо закону про роздержавлення й приватизацію, ми ще й досі сплачуємо податки відповідно до союзного законодавства...

Але й наш Мінфін, здається, не сидить без діла. Я прочитав мінфінівський проект податкового закону України й жахнувся! Якщо нині підприємство сплачує до бюджету 35 відсотків від **прибутку**, то, згідно з цим проектом, сплачуватиме 21 відсоток, але вже від **доходу**. Розумієте, у доход входять і ті гроші, що йдуть на зарплату! Отже, вийде 49 відсотків від прибутку — це грабіжництво...

До того ж, не передбачено проектом закону жодної пільги, скажімо, для новоствореного підприємства, для підприємства, що виробляє товари народного споживання. Отже, дається взнаки побутове неприйняття державними структурами будь-яких комерційних закладів, триває протистояння...

В економіці діють дві сили

Після виступів президента та віце-президента Спілки орендарів та підприємців України в розмову включилися безпосередньо учасники орендного руху. Ядвіга Круглова, голова правління багатостраждального одеського орендного об'єднання «Пасаж» і не намагалася приховати розпачу та хвилювання за долю свого підприємства та людей, які на ньому працюють.

— Коли ми тільки-но переходили на оренду, — каже вона, — то все ніби складалося благополучно. Та й місцева влада не звертала особливої уваги на нашу діяльність. Але потім, коли підприємство досягло якихось успіхів і місцева влада побачила, що ще трохи і ми вийдемо з-під її контролю, тобто не будемо кидати гроші на вітер, і почалися наші поневіряння...

Бо й справді, вже після того, як колектив викупив основні фонди торговельного об'єднання і створив акціонерне товариство, справа про розторгнення договору про оренду 18 разів розглядалася органами Арбітражного суду. І хоч усі рішення були на користь орендарів, та місцева влада всіх працівників підприємства, переважно жінок, за допомогою міліції у прямому розумінні викинула на вулицю.

Унаслідок протиправних дій органів місцевої влади акціонерне товариство зазнало значних збитків.

— Хто нам їх відшкодує? — запитувала Ядвіга Василівна, а тому на закінчення вона запропонувала парламентаріям створити при Верховній Раді комісію, яка розглядала б подібні конфліктні ситуації й визначала конкретних винуватців з відповідними для них наслідками.

Директор фастівського орендного підприємства «Молпродукт» Василь Кулініч, підтримавши Ядвігу Круглову, поглибив її думку, поставивши питання про необхідність створення цілої системи правового захисту нововведень, у якій би значне місце відводилося санкціям проти тих, хто їх гальмує.

Ясність у питання, хто гальмує і всіляко шкодить новим формам господарювання, спробував внести директор євпаторійського орендного підприємства «Будмеханізація». На його думку, сьогодні в економіці діють дві сили: підприємці і перефарбовані партократи, яким підприємництво — ніби кістка в

У Центрвиборчкомі

Кандидатів у Президенти — семеро

Більше трьох годин тривало засідання Центральної виборчої комісії по виборах Президента України та проведенню всеукраїнського референдуму. Тривалість його визначилася не тільки досить об'ємним порядком денним, а й дискусіями майже з кожного питання. Це й зрозуміло, адже сам склад Центрвиборчкому значно оновився завдяки введенню до нього представників різних політичних сил України.

Голова Центрвиборчкому В. Бойко поінформував присутніх про підсумки реєстрації кандидатів у Президенти республіки. Як відомо, 95 осіб одержали посвідчення претендентів у кандидати у Президенти. Однак лише 26 претендентів у кандидати одержали підписи на свою підтримку. Зняли свої кандидатури — народний депутат України О. Мороз та Провідник Української Духовної Республіки О. Бердник.

Близько двох мільйонів громадян України поставили свої підписи на підтримку того чи іншого з 26 претендентів у кандидати в Президенти. Підписи за зареєстрованих кандидатів у кількісному відношенні розподілилися так:

Прізвище, ім'я, по батькові	Голосів на момент реєстрації (перевірених)	Всього разом з неперевіреними
Гриньов В. Б.	102282	121218
Кравчук Л. М.	250000	428134
Лук'яненко Л. Г.	107000	150920
Табурянський Л. І.	110000	114270
Ткаченко О. М.	109000	143632
Чорновіл В. М.	176000	278720
Юхновський І. Р.	104000	151387

Ми навели кількість підписів, зареєстрованих на 19-ту годину 31 жовтня. Серед претендентів, які найбільш наблизилися до реєстраційної кількості підписів — 100 тисяч — А. Гіль — 37000, В. Пилипчук — 79710, А. Чабанов — 85743.

Останній з претендентів звернувся до комісії з проханням урахувати підписи, які мають ще надійти з окружних виборчих комісій. Заяву претендента було взято до відома, але не задоволено, оскільки значна частина підписних листів надійшла до Центрвиборчкому дуже пізно, а решта, — якої саме бракує до необхідної кількості,— на 1 листопада не надійшла.

Члени виборчкому детально обговорили питання про роботу окружної виборчої комісії Харківського виборчого округу № 21, затвердили також текст листа «Про деякі питання по забезпеченню гласності при проведенні виборів Президента України і всеукраїнського референдуму». У ньому, зокрема, йдеться про те, що представники засобів масової інформації, які висвітлюють хід підготовки і проведення виборів та всеукраїнського референдуму, мають безперешкодний доступ на всі збори і засідання, пов'язані з цією кампанією.

Дискусію викликало питання щодо організації дільниць у військових частинах, зокрема закритих дільниць. Розгляд його відкладено до надходження роз'яснення Верховної Ради України.

Крім того, Центрвиборчком доручив своєму керівництву просити Президію Верховної Ради України розглянути питання про можливість участі міжнародних спостерігачів у зв'язку з проведенням референдуму. Порушено також питання про забезпечення приймання передач Українського телебачення на всій території України.

На засіданні Центрвиборчкому розглянуто також ряд інших практичних проблем, пов'язаних з підготовкою і проведенням виборів Президента України та всеукраїнського референдуму.

потребує захисту

горлі. Між ними і йде сьогодні двобій. Але ні вони нас, — сказав він, — ні ми їх ще не можемо перемогти. Проте тенденція визначилася: робітники розбираються вже, хто є хто й з ким житиметься краще.

Для ілюстрації своєї думки він розповів про ті поневіряння, які супроводжують його підприємство. Шість місяців добивалися права на реєстрацію орендного підприємства, ще півроку його «реєстрували», майже рік орендарі жили й працювали без печатки. А тим часом їх було позбавлено держзамовлення, створено паралельне господарство, яке почало виконувати ті ж обов'язки. Сьогодні працює комісія, завдання якої — ліквідувати орендний колектив. Проте вдіяти вони нічого не зможуть, — наголосив Адольф Корнійович, — бо ми завжди виконуємо держзамовлення і на нашу роботу не надійшло жодної рекламації від споживачів.

Після цих його слів подумалося, що це справді вже новий тип економічного мислення, новий тип підприємця, який врешті-решт має перемогти. Бо інакше ми ніколи не виберемося з економічного хаосу...

Новим у нашому проекті є...

По перерві слово взяла професор, доктор юридичних наук Зоряна Ромовська. Коротко зупинившись на проектах концепцій республіканських програм підтримки підприємництва, роздержавлення і приватизації, головну увагу вона зосередила на проекті Закону про оренду. А саме: вона висловила претензії, що останній закон досі не знаходить підтримки депутатського корпусу, в тому числі і в присутнього на цій зустрічі Олександра Барабаша. Проект Закону про оренду було схвалено в першому читанні, говорила вона, але Верховна Рада почала ставити йому перепони. Олександр Барабаш, наприклад, заявляє, що цей закон нічого нового не дасть. Тож, щоб не гаяти часу, треба, мовляв, загальносоюзний закон просто перекласти і користуватися ним. Але ж наш закон майже готовий, і вже через тиждень ми могли б ним керуватися, врегульовувати проблеми, які стоять перед підприємцями.

— Що ж стосується того,— вела вона далі,— чи скористалися ми при підготовці власного закону загальносоюзними Основами законодавства про оренду, то я скажу, що ми нічого не переписували. Створений закон — це рівень нашої правонауки, і, здається, він задовольняє всіх, бо регламентує одне з найважливіших прав трудового колективу — самостійно вирішувати питання про перехід на оренду.

Розмірковуючи над питанням права орендного колективу на викуп майна, З. Ромовська сказала: «Має орендний колектив це право чи ні — повинно бути записано в договорі про оренду. І ніхто не може його відмінити». Крім того, Зоряна Василівна звернула увагу, що в проекті, який надруковано в пресі, немає деяких важливих моментів. Висновок — хтось підправляє. Наприклад, викинуто положення про орендне підприємство.

Новим у нашому проекті є й те, що там пропонується пункт, за яким директор колишнього державного підприємства складає свої повноваження, після чого колектив орендарів сам обирає керівника. Так само в загальносоюзних Основах записано, що тільки підприємство може перейти на оренду. Ми ж обумовлюємо, що серед організацій, які укладатимуть договір, можуть бути й структурний підрозділ, маленьке акціонерне товариство тощо.

Загальне положення має бути таким: договір не може укладатися лише однією стороною. Він повністю реалізовуватиметься лише за умови, що буде чітко визначено права орендодавця та умови розторгнення договору. Що ж стосується орендного колективу, то він має право в будь-який час відмовитися від оренди, якщо з якихось причин не в змозі здійснювати ці обов'язки.

Нарада ще більше впевнила мене у правильності обраної позиції...

Цілком логічно, що після Зоряни Ромовської свої думки висловив народний депутат України Олександр Барабаш. І, оскільки до Верховної Ради України й особисто до нього висловлено ряд претензій, то, здається, він мав би захищатися. Але першими його словами були: «Я наполегливо дотримуюся думки, що підготовлений Закон про оренду приймати не можна. І нарада ще більше впевнила мене у правильності обраної позиції».

А пізніше голова Держкомітету по сприянню малим підприємствам і підприємництву Михайло Сидоренко в зв'язку з цим сказав, що нарада півгодини намагалася примусити Олександра Барабаша з'їсти зелений персик (тобто Закон про оренду), але депутат захистився.

Бо, на думку Олександра Барабаша, після того, як у першому читанні було прийнято Закони про підприємство та власність, пропонований Закон про оренду став концептуально з ними розходитися. Тому над ним потрібно ще працювати.

— Я запитував у всіх керівників СОПУ, чим відрізняється український Закон про оренду від союзного, — продовжував він, — і мені завжди відповідали: «Союзний закон непоганий, але треба, щоб був український». Тому я ще раз кажу, що зараз потрібно перекласти союзний закон на українську мову і не витрачати даремно коштів. При цьому потрібно чітко визначити, які підприємства не мають передаватися в оренду. І зробити можна менш ніж за два тижні.

Далі Олександр Барабаш зауважив, що роздержавлення взагалі не повинно бути метою оренди, оскільки проводити його потрібно душе швидко і тотально. Оренда ж із правом викупу передбачає балансову оцінку майна, тоді як справжню вартість сьогодні визначає тільки ринок. Тому оренда, в його розумінні, має залишатися на рівні побутового прокату, а всі взаємовідносини між орендодавцем і орендарем повинні вирішуватися договором.

Тривала дискусія, яка відбулася після виступу Олександра Барабаша, завершилася тим, що орендарі загалом погодилися із пропозицією останнього прийняти положення про тимчасове використання союзного законодавства до прийняття відповідних українських законів.

Нарада прийняла звернення до Верховної Ради, Кабінету міністрів України, місцевих органів влади.

Дмитро ДЕСЯТНИКОВ,
Сергій ЛАВРЕНЮК,
спеціальні кореспонденти «Голосу України».

ЗВЕРНЕННЯ

учасників республіканської наради орендарів і підприємців України

Ми, представники орендних колективів, ділових кіл, підприємці, звертаємося до Верховної Ради, Кабінету міністрів України, місцевих органів влади.

Акт проголошення незалежності України відкрив реальний шлях до підвищення життєвого рівня нашого знедоленого народу. Світовий досвід свідчить, що цієї мети можна досягти лише в умовах правової держави, на засадах ринкової моделі господарювання, прискореного розвитку підприємництва.

Однак події останнього часу засвідчують, що оренда і підприємництво, які довели переваги у виробництві, можуть бути знецінені бюрократичною системою.

До цього часу затримується прийняття стрижневих економічних законів і постанов, а окремі з існуючих нині гальмують участь та ініціативу трудових колективів у процесі роздержавлення. Дії Кабінету міністрів України спрямовані не стільки на максимальну підтримку підприємництва, скільки на камуфляжні зміни в системі державного управління: створення концернів, корпорацій тощо замість міністерств і відомств без істотної зміни функцій. Навпаки, із зростаючою монопольною владою над колективами. На місцях, зокрема в Одесі, Херсоні, Дніпропетровську, Житомирі, Євпаторії, мають місце протиправні дії щодо орендних колективів і підприємців.

Вважаємо, що для становлення ринкової економіки, забезпечення сприятливих умов розвитку оренди і підприємництва необхідно створити дієздатне правове середовище. Для цього:

— найближчим часом прийняти закони про роздержавлення і приватизацію, оренду, оподаткування, антимонопольний закон і т. д.;

— вжити заходів для ліквідації диктату і протиправних дій з боку місцевих органів влади і створених урядом структур по відношенню до колективів, які перейшли на нові форми господарювання;

— утворити узгоджувальну комісію з народних депутатів України і представників Спілки орендарів і підприємців України для розгляду конфліктних ситуацій, пов'язаних з орендою;

— розробити механізм підтримки виходу орендарів і підприємців на зовнішній ринок шляхом удосконалення системи ліцензування, спрощення митних правил і встановлення пільг на експорт та імпорт продукції орендних колективів і підприємців;

— щомісяця друкувати дані про рівень інфляції;

— створити умови для ефективного функціонування фонду державного майна України;

— використовувати можливості громадських організацій (Спілки орендарів і підприємців, Спілки малих підприємств, Спілки кооператорів, Конгресу ділових кіл України) для проведення експертиз розроблених законодавчих і нормативних актів, які регламентують розвиток ринкової економіки;

— просити Кабінет міністрів України із залученням підприємницьких громадських організацій республіки налагодити ефективну систему підготовки і підвищення кваліфікації працівників орендних колективів і підприємців.

Заслухавши виступ Голови Верховної Ради України і його відповіді на численні запитання, учасники наради вирішили закликати колективи орендарів і підприємців віддати 1 грудня свої голоси за кандидата в Президенти України Л. М. Кравчука і за незалежність України.

Учасники республіканської наради орендарів і підприємців України.

ЗВЕРНЕННЯ

Комісії Верховної Ради України у питаннях екології та раціонального природокористування до народних депутатів України

Шановні народні депутати!

Екологічна обстановка в Україні вкрай напружена. В основі такого становища хибне уявлення багатьох про невичерпність природних ресурсів, безмежну здатність природи витримувати будь-які антропогенні навантаження.

Протягом багатьох десятиріч у цій справі панує залишковий принцип. Вирішення насправді невідкладних завдань відкладається на невизначені строки. На жаль, передові наукові та технічні розробки дуже повільно знаходять шлях на виробництво. Разом з тим чимало проблем до цього часу не знайшли належного наукового опрацювання. На низькому рівні державний контроль в галузі охорони природи.

Все це призвело до катастрофічних наслідків. В атмосферне повітря викидається близько 16 мільйонів тонн, у водні джерела — понад 3 млрд. кубометрів забруднених стоків. Серйозне занепокоєння викликає стан земель, підземних вод, генофонду тваринного і рослинного світу.

Значно ускладнилася екологічна обстановка внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Таке становище у значній мірі відбивається на рівні захворюваності населення, який за останнє десятиріччя зріс майже на третину, репродуктивної здатності людини. У більшості областей республіки смертність вже перевищує народжуваність.

Глибоко усвідомлюючи свою відповідальність за вирішення екологічних проблем, Верховна Рада України нещодавно прийняла Закон про охорону навколишнього природного середовища. Для його реалізації, конкретизації окремих положень найближчим часом має бути прийнято ще понад 20 законодавчих актів. Екологічні вимоги, як неодмінна умова стійкого економічного та соціального розвитку України, закладаються до переважної більшості законів, що приймаються нашим парламентом.

Разом з тим всі ми маємо розуміти, що для успіху потрібні не тільки якісно нові закони, а й принципово новий рівень практичної роботи по їх реалізації на виробництві, на будовах, в місцевих Радах народних депутатів. На жаль, факти свідчать про серйозні недоліки, які мають місце і, як не прикро, набувають все більше загрозливого вигляду. Досить сказати лише про те, що рівень освоєння коштів, що виділяються на природоохоронне будівництво, постійно знижується. В цілому за останні 5 років на ці цілі недоосвоєно понад 225 млн. карбованців. В 1990 році план введення в дію водоочисних споруд виконано лише на 34 відсотки, систем зворотного водопостачання — на 4 відсотки, систем очищення промислових викидів в атмосферу на 52 відсотки. Ще гірше становище у І півріччі 1991 року. На пускових природоохоронних об'єктах річний ліміт будівельно-монтажних робіт освоєний лише на 25 відсотків. Подальший розвиток такої тенденції може призвести до трагічних наслідків не тільки для майбутніх, а й для нинішніх поколінь нашого народу, його генофонду.

За цих умов Комісія Верховної Ради України у питаннях екології та раціонального природокористування звертається до народних депутатів Рад всіх рівнів, до депутатських екологічних комісій з проханням взяти під свій суворий контроль додержання вимог екологічного законодавства, запланованих природоохоронних заходів, введення в дію об'єктів, ефективність використання коштів державного бюджету та позабюджетних фондів охорони навколишнього природного середовища, розробку та реалізацію як короткострокових, так і довгострокових екологічних програм.

Конкретними результатами, відповідальним ставленням до справи ми маємо довести, що народ недаремно віддав нам перевагу на виборах, що ми по-справжньому вболіваємо і діємо задля збереження природи, здорового довкілля для наших громадян.

м. Київ.
24 жовтня 1991 року

Експрес-новини

У Мадріді продовжується міжнародна мирна конференція з питань врегулювання кризи на Близькому Сході. Під час дискусії виникли суперечності між делегаціями Сирії та Ізраїлю щодо шляхів розв'язання існуючих проблем.

* * *

До хорватського порту Дубровник після огляду вантажів представниками федеральних збройних сил прибув караван кораблів з гуманітарною допомогою для жителів міста. На одному з кораблів прибув і голова Президії Югославії Месіч для безпосереднього ознайомлення з ситуацією в одній з найгарячіших точок країни.

* * *

За повідомленням директора департаменту валютної політики міністерства фінансів Польщі Міхальського, в банках країни ліквідовано запаси радянських карбованців. Польські банки віднині не проводитимуть розрахунки в радянській валюті, яка залишилася тепер тільки в окремих громадян та в мінядьних конторах.

* * *

У Замбії розпочалися дострокові парламентські та президентські вибори. Їх передчасність викликана прийняттям у країні проекту нової конституції, яка обмежує термін повноважень президента двома п'ятирічними строками.

* * *

Триває реалізація програми ООН щодо встановлення миру в Камбоджі. Програма передбачає роззброєння 70 відсотків озброєних формувань, включаючи «червоних кхмерів». Разом з тим з'являються дані про те, що конфліктуючі сторони приховують зброю та боєприпаси.

Інформ-шоу

СПРАВА — «ТРУБА»

Підземна залізниця столиці Великобританії відома всім. Це пояснюється не тільки тим, що це найстаріше метро в світі (перші поїзди пішли вже в 1863 році), а й проблемами, пов'язаними з його подальшою експлуатацією. В аварійному стані працюють ескалатори, ремонтні роботи припинено, регулярно зникає напруга. Так, у лютому цього року 6000 чоловік протягом 5 годин залишались на станції, аж поки в непроглядній пітьмі не вийшли до найближчого вокзалу.

ТІЛЬКИ НЕБО Б ДОПОМОГЛО

Ще до будівництва нового ракового центру поблизу Лос-Анджелеса американські архітектори Том Мейєн та Майкл Ротонді разом з майбутніми власниками лікарні протягом кількох місяців обговорювали питання щодо планування приміщень, інтер'єру, створення так званого «активного оточення». Все це, на думку архітекторів, має сприяти не тільки відвертанню пацієнтів від їхнього страху та болю, а й мобілізації сил, волі в боротьбі з хворобою.

Так, у фойє, до самого засkленого даху вирішено встановити дерев'яну башту з чудовим тропічним деревом. Унизу, під баштою, буде розміщено величезний акваріум. З допомогою багатьох підводних телекамер на екрани транслюватиметься всі його екзотичні мешканці.

Але головне, як зауважили вчені, полягає в можливості пацієнтам бачити небо.

Банкіри придивляються, але не квапляться

«Дойче банк АГ» докладної рекомендації не потребує. Досить лише кількох фактів: флагман монополістичного банківського капіталу ФРН, цей банк протягом останніх п'яти років посідає перше місце у кредитній системі ФРН і 14-те серед провідних банків світу. До впливової у Німеччині фінансової групи, очолюваної ним, входять електротехнічні, сталеливарні, автомобільні, машинобудівні компанії, а також фірми, які діють в інших галузях економіки.

Бізнес-контакт

«Дойче банк АГ» діє у 53 країнах світу. Чи додасться до них ще одна — Україна? Обговоренню цього питання був присвячений дводенний візит до Києва делегації керівництва банку, очолюваної спікером правління Г. Коппером.

Приймаючи делегацію, Голова Верховної Ради України Л. Кравчук підкреслив зацікавленість нашої республіки у встановленні відносин ділового співробітництва з цим гігантом банківської справи. Тим більше, зауважив Л. Кравчук, що йдеться не про «початок з нуля» (адже в Україні успішно діють німецькі фірми, зокрема «Сіменс», яка, у свою чергу, має зв'язки з банком). Ми хочемо, щоб до справи — з німецького боку — взялися люди, які вже мають досвід спілкування. Авторитет «Дойче банку» у світі незаперечний. Отже, за ним в Україну прийдуть інші інвестори. Що ж до цього банку, то ми хотіли б мати в його особі консультантів у фінансово-економічній системі: кращих, як-то кажуть, не буває. До того ж, нині «Дойче банк» має такий «полігон діяльності», як колишня НДР, планову економіку якої він допомагає перевести на рейки ринку. Отже, у своїх операціях в Україні «Дойче банк» зміг би скористатися власним досвідом.

«Банкіри багаті тому, що обачні», — цей вислів одного з членів делегації сміливо можна зробити рефреном їхніх переговорів у Києві. Недарма гості попросили Л. Кравчука докладно розповісти про те, що вже зроблено, здійснюється нині і планується в перспективі для ширшого залучення західного капіталу в економіку республіки. Голова Верховної Ради докладно розповів про законодавчу діяльність українського парламенту на цьому терені, виклав спрямування й конкретику цілого ряду законів, які вже прийнято або передбачається внести на розгляд народних депутатів, зокрема — з метою юридичного захисту прав інвесторів.

«Для вас кращими будуть не форсовані дії, а поступовий процес перетворення економіки», — не вгавали повторювати представники «Дойче банку». І чули відповідь — і у Верховній Раді, і у Кабінеті міністрів: кредити Україні потрібні зараз, щоб підкріпити наше господарство в умовах політичної незалежності і всебічної кризи, яка охопила колишній СРСР. До того ж, наш ринок — практично неосяжний. Виграє той, хто прийде першим.

Проте банк не поспішає відчиняти свої сейфи. Спочатку він хоче розібратися з тими «радянськими» боргами, які вже накопичилися і які слід було б повернути...

Докладна розмова на цю тему відбулася під час зустрічі делегації з Прем'єр-міністром України В. Фокіним. Джентльмен повинен бути джентльменом, підкреслив Голова Кабінету міністрів. Наша республіка чесно визначалась як правонаступниця СРСР по зовнішніх боргах, і свою частку ми повернемо.

А далі пішла конкретика, дуже важлива для банкірів. Зокрема, їх цікавило, як саме визначатиметься «українська частка» заборгованості.

Прем'єр-міністр докладно розповів гостям про позицію республіки щодо цієї проблеми, висловлену, зокрема, під час недавньої зустрічі представників «сімки» і республік — колишніх суб'єктів колишнього СРСР. Не приховав В. Фокін і суперечностей, які мали там місце.

По-перше, наша республіка і центр розійшлися у самому підході до визначення механізму підрахунку боргу. Зокрема, Москва наполягала на так званому «інтегральному» показникові, який обчислює борг тієї чи іншої республіки незалежно від частки боргу «загальносоюзного», якою вона безпосередньо скористалася. Хто замовляє музику, зауважив В. Фокін, той і має за неї платити. А нас усіх примушували танцювати під одну дудку.

По-друге, йдеться про тезу щодо «інтернаціональної солідарності» республік у виплаті загального боргу. Вона є далеко, м'яко скажемо, не ідеальною, оскільки у своєму первісному варіанті (запропонованому центром) не передбачала виплат у рахунок боргу з боку Прибалтійських держав (які, мовляв, уже вийшли з СРСР і стали незалежними). Ми так і заявили, підкреслив Прем'єр-міністр, що коли «прощення» боргу є наслідком відокремлення, так би мовити, своєрідною премією за це, то подібний приклад може надихнути й інших на ідентичні кроки. Тим більше, що весь борг доведеться розподіляти по тих, хто залишився. В результаті, підкреслив В. Фокін, під час зустрічі у Москві цю позицію України теж було враховано: борг вирішено розподілити не на 12, а на 15 республік.

Делегація з «Дойче банку» більше слухала, ніж говорила. Фінансистів можна зрозуміти: непевність ситуації у колишньому СРСР цілком розповсюджується і на терен економіки.

А з іншого боку? Кореспондент «Голосу України» поставив перед Г. Коппером запитання (заздалегідь вибачившись за його можливу некоректність): Захід взагалі і ваш банк, зокрема, заявляють, що поки не буде сплачено боргів Союзу, республіки не одержать нових кредитів. Чи не здається вам, що тим самим великий бізнес штучно стримує розпад тоталітарної системи, оскільки не подає цим республікам такої потрібної їм допомоги у становленні економічного суверенітету?

Відповідь не примусила себе чекати: ми завжди були на боці демократії і прогресу, але гроші люблять лік...

«Дойче банк АГ» заявив про намір відкрити у Києві своє офіційне представництво і «продумати» ймовірну перспективу фінансування деяких проектів. Справді, банкіри багаті, зокрема, й тому, що обачні.

Володимир САВЦОВ.

На меридіанах культури

ГЕНІЇ ІРЛАНДІЇ В КИЄВІ

Центральну наукову бібліотеку імені В. Вернадського АН України відвідав Надзвичайний і Повноважний посол Ірландії в СРСР Патрік Маккейб. Він приїхав до Києва з нагоди відкриття виставки під назвою «Генії Ірландії», яка експонуватиметься протягом місяця в нашій бібліотеці.

— Влаштовуючи цю виставку, — зазначив голова Комісії у закордонних справах Верховної Ради України Д. Павличко, — ми пам'ятали, що головним для незалежної держави є її духовність. Якщо держава грунтується на гуманітарних засадах, вона не буде ані поліцейською, ані імперською. Ми на Україні вже надрукували українською мовою фрагменти з всесвітньовідомого роману «Улісс» Джойса. Українці знайомі з творчістю ірландських геніїв, ми їх знаємо. А що знають про нас в Ірландії? З української літератури, культури — нічого! Григорія Сковороду, Тараса Шевченка, Лесю Українку, Івана Франка в Європі не знають. Ми залишаємось невідомим народом. Вийдемо ж і ми в світ зі своїми письменниками й філософами!

— Я хочу висловити щире задоволення ірландського уряду тим, що столиця України гостинно прийняла цю виставку, — сказав посол Ірландії пан Маккейб. Я сподіваюсь, і ви переконаєтесь у тому, що життя і творчість ірландських письменників - геніїв має безпосереднє відношення до тих проблем, які хвилюють сьогодні народ і письменників незалежної України. Я маю на увазі розвиток самосвідомості народу, самовідчуття і самоутвердження нації, її культури в світі.

Вікторія ФЕДОРУК,
директор прес-центру ЦНБ імені В. Вернадського АН України.

Посміхніться

ЛІКАР. Не хвилюйтеся, шановна пані. Цей медичний препарат дуже ефективний. А те, що сталося з вашим чоловіком, є лише побічним ефектом його дії.

Малюнок з журналу «Штерн» (ФРН).

Зі світу — по факту

● У той час, як дорослі англійці, турбуючись про здоров'я, кидають палити, тамтешня молодь «іде іншим шляхом». Згідно з опитом, понад 300 тисяч підлітків, які не доросли до 16 випалюють сигарету, принаймні, щотижня; чверть з них палить по півпачки на день.

● Інформація «витікає» не тільки з наших поважаних відомств. Слідчі, які ведуть справу, пов'язану зі скандалом навколо Міжнародного кредитно-комерційного банку (у його відділеннях в Нью-Йорку, Панамі, Маямі та інших містах Заходу наркомафія «відмивала» злочинно нажиті гроші), твердять, що ватажки мафії несподівано — за кілька днів до закриття банку — встигли познімати з рахунків усі свої гроші. Ті ж слідчі не виключають, що злочинців було попереджено з урядових джерел США.

● Яких тільки тонізуючих напоїв не вигадали фармацевти, здавалося б, на будь-який смак. Аж ні, новатори є й у цій справі. Японська фірма «Санко Фармацевтікал» готується випустити у продаж тоніґ для тварин, після вживання якого «ваш улюблений песик весело махатиме хвостом».

● Південно-Африканська Республіка: тут орудують банди злочинців, прикриваючись гаслами... боротьби проти апартеїду. Вони грабують оселі, магазини, а також посилено зводять між собою рахунки. За свідченням очевидців, полоненим, захопленим під час подібних «розбірок» (даруйте за натуралізм, але це — реалії), відрізають вуха і тут-таки примушують їх з'їсти «на знак покори».

● Монгольська преса повідомляє про дальший розгул інфляції у країні. Зокрема, урядова газета «Ардин ерх» пише: «Гроші перетворилися на простий папір. Зокрема, набір південно-корейського кухонного посуду нині коштує половину заробітної плати президента Монголії».

● Кілька осіб, більшість з яких — громадяни Ізраїлю, затримані за виробництво фальшивих доларів. Починаючи з 1987 року, вони встигли віддрукувати понад 12 мільйонів «зелененьких», а під час обшуку поліція знайшла ще два з половиною мільйона, готових до «реалізації».

● Рівень життя колишніх громадян колишньої НДР в об'єднаній Німеччині вже відчутно зріс. Зокрема, раніше «східному» німцеві для придбання кольорового телевізора треба було працювати 235 годин, а тепер — всього 20.

КОЛИСЬ БУЛИ МИ КОЗАКАМИ

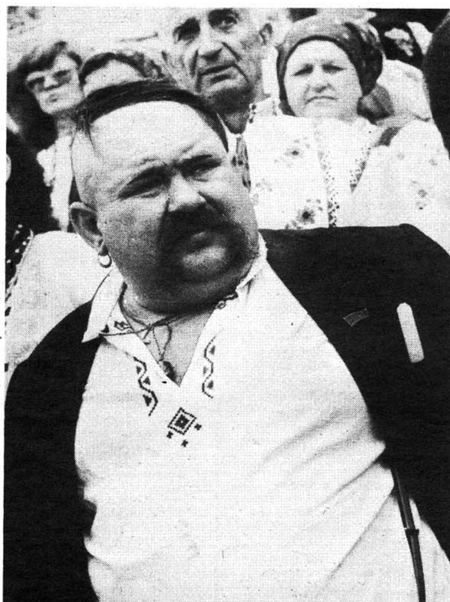
Щоосені в Мар'їнці б'ють пахучу олію, і смачний теплий дух густо стоїть довкіл. В таку пору вилежуються - гріються на осонні, немов козарлюги у широких шароварах, величезні гарбузи, а в мар'їнських дівчат немає особливого бажання чіпати їх. Після жнив, коли, як казали раніше, «помідори на базарі вже по п'ять копійок» (було ж таке колись!) у Мар'їнці гучно справляють весілля! В літо бабине красно дозріває над річкою Осиковою калина.

Так було тут завжди. Але цієї осені центр хлібодайного району став місцем проведення небаченого тут досі яскравого дійства — фестивалю українського фольклору «Червона калина». Шанувальники народного мистецтва, самодіяльні колективи з 30 міст і сіл Донеччини з'їхалися в Мар'їнку на народне свято. Від центральної площі міста фестивальна хода рушила до похилого берега Осикової. Йшли з національними прапорами й гербами земель українських, з вишиваними рушниками і квітами, з портретами Т. Шевченка, І. Франка, Л. Українки. І, звичайно ж, з емблемою свята — червоним гроном калиновим.

У пронизаному першим осіннім дощем повітрі урочо лунають дзвони. І починається просто неба головна частина фестивалю. Народні пісні й танці, обряди українського весілля й «кумування», виставка виробів народних умільців, ласування національними стравами. Славно було в той день у Мар'їнці. Славно й весело!

Хтось може скептично-роздратовано зауважити: мовляв, ще одне «шароварне» свято. Дозвольте категорично не погодитися! І не тому, що ця подія відбулася на Донеччині, населення якої на тривалий час — і не з власної волі — потрапило в підступні лещата національного нігілізму. А тому, що це було справжнє свято спадкоємності й духовності народної. Щиро, на повний голос лунала повага до козацької звитяги, до прадідівської віри, готовність сприяти національному відродженню, державотворенню України, заклик до братерства й людяності.

І зовсім не випадково це конче потрібне нам сьогодні свято-фестиваль пройшло саме в Мар'їнці. Бо ще за часів Нової Січі територія теперішнього райцентру належала до другого стану (коша) Війська Запорозького, а з середини XVIII століття — до Кальміуської паланки. Після знищення Січі сюди переселилися колишні українські козаки. Тож кому, як не нинішнім нащадкам славних пращурів великих, бути спадкоємцями кращих традицій свого героїчного й багатостраждального народу!

Юрій ДОЦЕНКО.

Фото Віктора КАЛИНИЧЕНКА.

Всім, всім, всім!

ДЦП — хвороба століття

«У моєї дочки велике горе: двоє з трьох діточок хворі на церебральний параліч. Хлопчик, правда, після трирічного лікування в Євпаторії став ходити, а дівчинка нерухома. Якщо можна, повідомте адреси закладів, де допомагають хворим на ДЦП»,— це рядки з листа Миколи Степановича Майстренка з Одеської області.

Можна було б назвати кілька адрес, де лікарі шукають своїх підходів до невиліковної, поки що, хвороби, та чи не краще надати слово людині, яка двадцять років життя витратила на те, щоб сьогодні ми могли сказати: існує програма комплексної допомоги хворим дітям і їхнім родичам, тобто програма, яка передбачає і лікування їх, і адаптацію в суспільстві. І не тільки існує — частково виконується. Чому частково? Про те розкаже сам Володимир Миколайович ПЕКУР.

— Якось «Вечірка» ознайомила читачів з черговим дивом: дитина з ураженими руховими центрами стала ходити під впливом екстрасенса. Ісус Христос увійшов в історію людства, лише один раз звершивши акт воскресіння. Наші екстрасенси роблять це щоденно, і немає газети, яка б утрималася від оспівування цих чарівників. Мене це приводить у розпач. Чому? Тому, що такі публікації будять у тисяч матерів безплідні надії, тим часом їм потрібна орієнтація на систематичну працю, завдяки якій тільки й можна допомогти дітям, хворим на ДЦП.

Я сам батько такої дитини. Тепер це вже дорослий чоловік, має професію програміста і не тільки рухається — може проїхати на велосипеді до 100 кілометрів. Допомагаючи власному синові, я прийшов до висновку: хворим на дитячий параліч необхідне лікування не в звичному розумінні, а лікування-виховання.

Двадцять років тому про це в нас і слухати не хотіли. Офіційна позиція Міністерства охорони здоров'я і Міністерства соціального забезпечення завжди була така: хворі на ДЦП невиліковні, непрацездатні, не здатні навчатися у масових школах. А ось позиція ЮНЕСКО: інтелект у хворих на ДЦП, як правило, в нормі, а в ряді випадків і вищий, ніж у відповідних контрольних групах, вони мають рівні із здоровими людьми права на самореалізацію.

А тепер подивимось, як реалізуються наша й зарубіжна моделі. 50—60 відсотків наших хворих дітей ніколи не лікуються в санаторіях і спеціальних клініках з причин невиліковності. Американська федерація з церебрального паралічу не робить таких винятків, бо в закордонних центрах — не фізіологічне, фізичне лікування, а адаптація до життя, лікування-виховання. Не маючи професійної, інтелектуальної, соціальної, комунікативної діагностики, наші педагогічні комісії Міністерства освіти волюють усіх (і потенційних нобелєвських лауреатів, і дебілів) влаштувати до інтернату для розумово неповноцінних. У Швеції та інших країнах взагалі немає «запарканної» освіти, а є спеціальні класи у звичайних школах, де з дітьми займаються за індивідуальними програмами. Далі нашу дитину чекають, в кращому випадку, фабрика, де за некваліфіковану працю каліці платитимуть від 6 до 40 карбованців, а в гіршому — чотири стіни, в яких вона буде конати од відчаю: «Що буде зі мною, коли помруть тато і мама?!» — (саме такий лейтмотив листів, які одержує наша Рада по вивченню соціально-професійних проблем інвалідів з дитинства. А в Америці після абілітації у відповідних центрах профорієнтації і ергономічної раціоналізації праці близько 90 відсотків хворих стають працездатними настільки, що виробіток одного інваліда з ДЦП (дані фірм «Ебілітиш інкорпорейтид», «Ремплой») забезпечує прожитковий мінімум 10 чоловік.

Але це — загальні слова. Мені ж хочеться навести приклади конкретних людських доль, в яких віддзеркалилися наша і зарубіжна моделі ставлення до хворих на ДЦП. Хлопчик з Нью-Гемпшира, 14 років,— повністю паралізований. Єдиний контакт зі світом — його «божественні» живі страждаючі очі. Психотерапевт Нью-йоркського центру в результаті довгострокових спостережень вирішив, що в хлопчика потенціал художника. Лікарі і спеціалісти з виховання рухів (кінезитерапевти) навчили дитину згинати руку в лікті. Далі придумали, як з'єднати лікоть з кистю, як посилити м'язовий тонус. І..? І тепер доходи сім'ї хворого, вже 25-річного чоловіка,— його талановиті картини. Його знайомий по листуванню киянин Віктор Орлов пройшов допоміжну школу, переніс операцію на мозку. Був оцінений як дебіл. Завдяки зусиллям близьких людей увійшов у світ. Але як він в ньому існує? Талановитий художник, він зміг виставити свої картини лише в Політехнічному інституті, де працює наша Рада. Живе на злиденну пенсію.

Чи потрібні ще аргументи на користь того, що необхідно змінювати ставлення до дітей, хворих на ДЦП? Знаю, що скажуть: інше ставлення — це гроші. Так. У США асигнування на програму реабілітації щорічно дорівнюють 40 мільярдам доларів. У нашої держави таких коштів немає. Але хоч чимось вона може допомогти тим, хто вже багато зробив для створення центру абілітації дітей з ДЦП? Уже діє лікувальний заклад (Київ, вул. Бойченка, 12-а), ремонтується відновлювальний (Київ, вул. Мало-Китайська, 37). Але ж центр не може бути не для Києва — для України. Йому потрібні приміщення не тільки для оздоровлення, а й для того, щоб діти оволодівали навичками для майбутніх професій. Тож шукаємо розуміння і в керівництва України, і в тих ділових людей, які допомагали б нам робити справу повернення до життя тисяч хворих людей. Адреси я назвав. А ось телефони: 513-14-97, 513-65-04.

Є прохання і до хворих: повідомте нас про себе. Ми вишлемо вам анкету і поставимо на облік. Мета — виправити існуючу статистику хворих на ДЦП і подати їм допомогу в межах наших можливостей.

Володимир ПЕКУР.

Київ.

Стоп-кадр

Раніше у цих палатах оздоровлювалась львівська номенклатура, тепер — діти, які постраждали від чорнобильської катастрофи. Американська асоціація фонду допомоги дітям Чорнобиля передала львів'янам 130 тонн ліків, перші партії яких уже почали надходити.

На знімку: медсестра Любов Горчанин із своїми маленькими пацієнтами.

Фото В. ПЕСЛЯКА.

ЛІКАРНЯНИЙ ДЛЯ АЛКОГОЛІКА

Точка зору

Гострі політичні процеси, які проходять в нашому суспільстві, дещо відволікли нас від боротьби з пияцтвом. Але ж проблема нікуди не зникла. Навпаки. Тільки на офіційному обліку в медичних установах України стоїть хворих на алкогольні психози близько 8 тисяч і хворих на хронічний алкоголізм — 750 тисяч чоловік. А скільки їх поза обліком? Люди приховують захворювання, уникають лікування.

Справа в тому, що алкоголіки, на відміну від наркоманів, не одержують лікарняного. Лікування ж триває 2—3 місяці. Ось і рахуйте, у що обійдеться сім'ї перебування у лікарні. Та ще в наші дні, кожен з яких дарує сюрпризи щодо цін.

Існуючий порядок порушує права людини. Адже із заробітної плати цієї категорії хворих, як і із заробітної плати всіх працюючих, робляться відрахування у фонд соціального страхування. Чому ж їх позбавляють права тим фондом користуватися?

Ми вважаємо, що Верховна Рада України та її уряд повинні якнайшвидше вирішити питання з оплатою листка непрацездатності хворих на алкоголізм, принаймні тих із них, які виявляють бажання лікуватись. Упевнені: це дасть результат.

Микола КЕКЕЛЄВ,
заступник головного лікаря Миколаївського обласного наркологічного диспансеру.

Замкнене коло

А ПЛАН ЗНОВУ ПАН

Що таке 150 карбованців на тлі нинішніх цін? Проте саме стільки одержує кваліфікований зубний технік у системі державної медицини. Справа в тому, що під час підвищення заробітної плати медичним і фармацевтичним працівникам, якого насилу добилися профспілки, про цю категорію забули. Коли ж схаменулися, не повернеш наказ назад — і вирішено було розцінювати працю зубних техніків як сестринського персоналу. Але ж у них зовсім інший характер роботи, зовсім інше навантаження, не даремно ж професією оволодівають переважно чоловіки. В зуботехнічних службах почало наростати напруження, особливо в тих, де керівництво не шукало можливостей якось інакше допомогти людям. Тож коли в стоматологічному відділенні Щорської центральної районної лікарні, ситуація там була передстрайковою:

— Як же так, — обурювалися люди, — для пацієнтів вартість зубопротезних робіт підвищилась у кілька разів, нам же платять копійки, як і раніше. Кажуть: перевиконайте план — одержите премію за інтенсивний труд. А як його перевиконаєш, коли він удвічі перевищує наші можливості? Низька заробітна плата спровокувала відплив кадрів у відомчі служби. Таким чином зашморг ще більше затягнувся. Невже у міністерстві не розуміють: далі так не може залишатись?

Як я з'ясувала, повернувшись з відрядження, в міністерстві — розуміють. І на місця вже пішов документ щодо нових розцінок на зуботехнічні роботи, ближчим часом буде проведено переобчислення заробітної плати, починаючи з квітня. Але сказавши «а», треба сказати «б», тобто відрегулювати друге гальмо, яке стримує заробітну плату цієї категорії медпрацівників. Я маю на увазі план, що, як і раніше, спускається з обласного рівня без урахування реальних можливостей колективів. Однак з цим не поспішають.

— Чи знаєте ви, — запитали мене в міністерстві,— що потреби населення в протезуванні задовольняються лише на 20 відсотків? Це не дозволяє знизити плани. Втім, не переживайте за зубних техніків, вони завжди мали можливість надолужити своє.

Як кажуть, натяк зрозуміла. Але ж доки ми будемо рахувати гроші в чужій кишені? Коли нарешті сприймемо просту істину: позбутися підпільної практики можна тільки забезпечивши людям можливість нормально жити за рахунок основної праці? Коли розірвемо порочне коло?

Марина ДЯТЛОВА,
оглядач з питань охорони здоров'я.

Консультує юрист

ДОПЛАЧУВАТИ НЕ ДОЗВОЛЕНО

Чи користуються правом на доплату за збільшення обсягу роботи в робочий час завідуючі відділеннями лікарень?

О. Зачепа.
Вільногірськ Дніпропетровської області.

Відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 25 березня 1991 року № 67, «Про підвищення заробітної плати працівникам охорони здоров'я» та постанови колегії Міністерства праці УРСР від 17 квітня цього ж року «Про умови оплати праці та розміри ставок заробітної плати і посадових окладів працівників охорони здоров'я і соціального забезпечення в Українській РСР» керівники лікарень, керівники (завідуючі) підрозділів цих лікарень правом на доплату за роботу в тих же лікувальних установах в робочий час не користуються.

Іван ДОЛГИЙ, юрист.

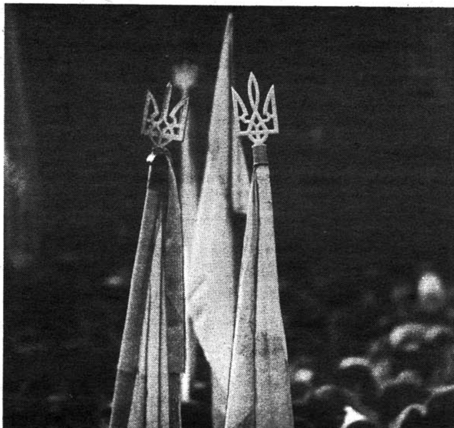
А ТЕПЕР УСМІХНІТЬСЯ

— Ну, як твій чоловік тепер? — запитала одна подруга другу.
— Не дуже добре. Цілими днями ловить рибу у ванні.
— То треба викликати психіатра.
— Я теж так думала. Але хочеться свіжої рибки.

* * *

Лікар слухає пацієнта і примовляє:
— Добре, добре...
— Що означає «добре»? — запитує пацієнт.
— Добре, що у мене такого немає.

Протягом року наша газета неодноразово зверталася до проблем національної символіки України, розглядаючи її в контексті глибинної історії. Автор сьогоднішньої публікації торкається тільки одного, але, на нашу думку, дуже важливого аспекту.

СИМВОЛІКА СУВЕРЕННОСТІ — СИНЬО-ЖОВТА

МОЖНА з певною відповідальністю стверджувати: символіка Української Народної Республіки — синьо-жовта. Саме під такими прапорами творилась ця українська держава. Не у 1919 році постало і вирішилось це питання. Ще у лютому 1914 року, протестуючи проти відзначення столітнього ювілею Великого Кобзаря, заступник голови київського відділу так званого Російського національного союзу професор Армашевський телеграфував до Міністерства внутрішніх справ, обер-прокурору Синоду, митрополитам Петербурзькому та Київському, членам Державної Думи, що «...бачить у планованих шевченківських торжествах головно стремління зробити політичний перегляд українсько-мазепинських сил, що змагаються за повне відокремлення східної вітки російського племені під іменем «українського народу» від інших віток. Хочуть довести необхідність створення «української держави» зі своїм окремим гербом і окремими національними кольорами — жовтим і голубим і показати перед усією Європою, що «українство» є такою силою, з котрою повинні рахуватися навіть при вирішенні міжнародних питань».

Ось чого боявся професор Армашевський — створення української держави під синьо-жовтими прапорами, які постійно супроводжували відзначення Шевченківських свят, символізуючи вільну Україну. І, незважаючи на заборону царських властей, у Києві 9 березня 1914 року студенти університету вийшли на маніфестацію саме під синьо-жовтим прапором. Тоді всі українські громади світу святкували роковини нашого генія під цією святинею.

А от коли монархія вже була повалена в лютому 1917 року, то маєво синьо-жовтих знамен розлилося по всій Україні. Ось як святкувала Полтава: «Площадь представляла собою невиданное зрелище: большой ее угол занимали конные и пешие части войск с национальными украинскими флагами; с такими же флагами стояло Виленское военное училище и кадетский корпус.

Над многочисленными депутациями общественных украинских организаций, над школами, во множестве явившимися на панихиду, развевались те же желто-голубые цвета. Среди школ стояло и епархиальное женское училище, а невдалеке весело пестрела одна из земских школ, вся в национальных украинских костюмах с национальными флажками... Ярко пестрели цветные казацкие жупаны хоругвеносцев: тихо реяли хоругви, и золото их братски смешалось с национальными цветами Украины».

Таке вшанування пам'яті Великого Кобзаря під синьо-жовтими прапорами, що вилилося в широкий процес відродження української державності, перекинулося на всю територію Російської імперії — скрізь, де були українські громади. 25 березня 1917 року в Петрограді відбулася грандіозна маніфестація українців. Як повідомляли російські газети, над 20-тисячним натовпом майоріли український січовий прапор, запорозькі бунчуки, на грудях багатьох присутніх були синьо-жовті кокарди. Того дня «Речь» писала: «Над натовпом перед Казанським собором майоріли величезні прапори жовто-блакитного забарвлення колишньої Запорозької Січі й Гетьманщини». Інша петроградська газета «Русская воля»: «У всіх жовто-блакитні стяжки. Написи на жовто-блакитному полі — «Хай живе вільна Україна!», на червоному — «Хай живе демократична федеративна республіка Росія!».

Подібні маніфестації українського населення відбулися тоді в багатьох містах Росії. Скажімо, в Омську біля кафедрального собору «кількість великих українських національних прапорів досягла трьох десятків — із них чотири козацьких малинових, решта — блакитно-жовті і кілька сот маленьких». На синьо-жовтому прапорі, який піднісся в Томську, виднівся такий напис: «Республіка, автономія, Україна». З національними знаменами йшли українські частини, розквартировані в Царському Селі.

І тому зовсім не випадково солдати-українці в травні 1917 року прибули на російсько-німецький фронт з Києва саме під синьо-жовтим прапором. Вони вишикувалися в Кам'янці-Подільському перед штабом Верховного Головнокомандуючого генерала Брусилова. Росіянин Брусилов, узявши до рук синьо-жовтий прапор, звернувся до українських солдатів з такими словами: «Под этим прапором я вижу достойное казацкое войско украинцев, которое, надеюсь, поможет мне в трудный час борьбы за благо всего народа. Слава украинскому казацкому войску!».

Першого липня 1917 року на ділянці Конюхи в Галичині перейшов у наступ 6-й українізований корпус російської армії під синьо-жовтими знаменами. Але, прорвавши кілька рядів укріплень, корпус не розвинув успіху: солдати, кинувши зброю, почали братися з противником, що ним були українські січові стрільці з боку австрійської армії. Саме з цього часу починається масове братання на російсько-німецькому фронті.

Тож коли після проголошення Центральною Радою другого універсалу починається створення символіки, то ніяких дискусій щодо вибору прапора не було. Однозначно всі висловлювалися саме за синьо-жовтий прапор, дискусії точилися лише навколо проектів герба, який також мав бути в синіх і жовтих барвах. І саме під такими прапорами народилися, а потім і об'єдналися в соборну українську державу УНР і ЗУНР. Ту самостійну державу, яку проголосила 24 серпня 1991 року Верховна Рада України.

Крім того, хотілося б додати й таке: саме синьо-жовтий прапор як український став символом боротьби за свободу і демократію на барикадах перед литовським і російським парламентами вже в нинішній час.

Процеси демократизації суспільства підвели розвиток подій до логічного висновку: сталінський червоно-лазуровий прапор, який обслуговував ідеологію адміністративної системи, не має ніякого права символізувати вільну українську державу. Цю місію може виконувати, виходячи з історичної традиції побудови незалежної держави на нашій землі, тільки синьо-жовтий. Альтернативи йому немає.

Володимир СЕРГІЙЧУК, викладач історичного факультету Державного університету імені Т. Г. Шевченка, кандидат історичних наук.

УКРАЇНІ — НЕЗАЛЕЖНІСТЬ

Так висловився форум інтелігенції Донеччини, що відбувся минулої неділі

Як відомо, рішення провести подібні регіональні зібрання інтелігенції було прийнято півтора місяця тому на Всеукраїнському форумі інтелігенції.

На Донеччині обласний форум, у якому взяло участь близько 300 представників «прошарку», було організовано під егідою облвиконкому при активній участі ряду громадських організацій, зокрема Руху, «Просвіти», інших культурологічних товариств.

Після недовгих, але бурхливих дискусій, голосування, в залі засідань облвиконкому, де проходило зібрання, було вперше встановлено національний прапор України. Чим не приклад для місцевої влади, яка і досі не прийняла рішення про підняття над містом національної символіки.

Перебіг подій на форумі чимось нагадував події попереднього дня, коли в цьому ж залі бурхливо проходила відома читачеві регіональна нарада депутатів. Склалося враження, що сили, які зазнали на тій нараді невдачі, вирішили будь-що зірвати цей форум, узяти реванш. У бій було кинуто випробуваного в попередніх подібних сутичках «бійця» — депутата колишнього Союзу В. Гончарова, який у засобах масової інформації, на різних зібраннях постійно твердить, що рішення українського парламенту щодо прийняття Акта про незалежність України — антиконституційне. Цю ж позицію В. Гончаров висловив і на форумі, не забув нагадати присутнім і про масові порушення, на його думку, прав людини на Україні, про протизаконність заборони компартії, про те, що виріс він і виховався на вченні «боротьби проти націоналізму» — і жодного слова про проблеми інтелігенції, її болі і радощі.

Не знайшовши підтримки серед учасників форуму, В. Гончаров змушений був капітулювати, але зробив це, вивівши за собою із залу групу технічної інтелігенції з Маріупольського металургійного комбінату.

— Ніяких металургів з Маріуполя ми не запрошували, — пояснив згодом член оргкомітету І. Шутов. — Було виділено кілька десятків запрошень представникам усієї технічної інтелігенції області, та з ініціативи деяких керівних працівників облвиконкому всі ці запрошення отримали 38 чоловік з одного підприємства. До речі, майже всі вони — учасники вчорашньої регіональної наради депутатів.

І все ж форум, незважаючи на деякі організаційні і процедурні огріхи (на ньому, наприклад, не було представлено військової інтелігенції), як такий відбувся.

Тривогою за долю донецької інтелігенції, розумінням її ролі у становленні державності України були пройняті виступи народних артистів Т. Микитки, П. Ончула, кандидата технічних наук В. Білецького, депутата Донецької міськради І. Диканя, заступника голови єврейського товариства «Тхія» Б. Лівшиця, депутата обласної Ради професора В. Гусака, а також гостей форуму народних депутатів України П. Кислого, І. Зайця, О. Чародєєва.

Прийнято звернення форуму представників інтелігенції Донеччини до населення області із закликом 1 грудня підтримати Акт про незалежність України. Ухвалено і резолюцію щодо подальшого оздоровлення суспільно-політичного і соціально-економічного життя в регіоні, на Україні.

Юрій ДОЦЕНКО, власний кореспондент «Голосу України».

ДО ЛЮДЕЙ З ЧИСТИМ СУМЛІННЯМ І ЩИРИМ СЕРЦЕМ

Республіканське товариство «Україна — Ізраїль» та Ізраїльське товариство єврейсько-українських зв'язків прийшли до одностайного висновку, що тепер особливо важливо максимально використовувати могутню силу книг, телебачення, радіо, преси для виховання людей всіх національностей у дусі взаємоповаги, загальнолюдських цінностей, розвитку дружби між українським, єврейським та іншими народами. В зв'язку з цим ми вже підступили до вирішення конкретних завдань. Найперше з них — забезпечення видання книг, підготовка спеціальних радіо- і телепередач, створення фільмів, присвячених благородним мужнім людям України та інших країн, які, ризикуючи життям — своїм і рідних, рятували євреїв від жахів гітлерівської смерті. Ці мудрі й відважні рятівники-праведники — національна гордість України, гордість усіх чесних землян. Нехай же їхній приклад самовідданого людинолюбства, божественна допомога співвітчизникам у страшну годину смертельної небезпеки загартовує наших сучасників і майбутні покоління на важких шляхах до торжества мудрості, добра, взаємодопомоги й щирої поваги людей всіх національностей.

Активісти наших товариств також підступили до створення телекінолітопису, присвяченого гуманній допомозі людей усього світу в ліквідації наслідків Чорнобильської трагедії — величезної екологічної катастрофи в історії людства. Одну з перших серій цього літопису буде присвячено добрим, чуйним громадянам Ізраїлю, які, незважаючи на свої особисті величезні труднощі, подають велику допомогу тим, хто постраждав від чорнобильського пекла. Ініціативу створення цього літопису підтримали державні, політичні й суспільні діячі, вчені, педагоги, працівники України, Білорусі, РРФСР, Франції, Ізраїлю, Англії й інших країн.

Ми звертаємось до письменників, журналістів, діячів науки, освіти, мистецтва, до бізнесменів, меценатів — до гуманістів усіх національностей — взяти активну участь і подати дійову допомогу в справі створення згаданих книг, фільмів, Чорнобильського літопису, глибокого висвітлення всіх аспектів рішення названих проблем у пресі, радіо- й телепередачах.

Голова правління Республіканського товариства «Україна — Ізраїль», народний депутат України В. КРИЖАНІВСЬКИЙ.
Голова правління Ізраїльського товариства єврейсько-українських зв'язків Я. СУСЛЕНСЬКИЙ.
Керівник творчого об'єднання «Літопис» Б. МИРСЬКИЙ.

Жовтень 1991 р.

Левко ЛУК'ЯНЕНКО

Сповідь у
смер

На журнальні сторінки незабаром перетвориться шкільний зошит «у клітинку», потай списаний у сибірському засланні в 1988 — 1989 рр. людиною, яка спізнала жах камери смертників, а потім була «помилувана» аж на... п'ятнадцять років таборів особливого режиму. Через два роки після звільнення — новий арешт. Автор цих спогадів величезної викривальної сили — нині відомий правозахисник, голова Української республіканської партії, народний депутат України, кандидат у Президенти України Левко Григорович Лук'яненко.

Уривок, який пропонуємо сьогодні читачам «Голосу України», друкується вперше. Повністю «Життєпис» буде опублікований в перших номерах «Вітчизни» наступного року, а також побачить світ окремою книжкою (спільне видання «Вітчизни» і газети «Ділова Україна»).

ЗА П'ЯТЬ років під час навчання в Московському університеті мене сім разів у Москві образили «хохлом». Кожен із цих сімох був моїм колегою і називав мене хохлом у доброму гуморі так собі, між іншим, переходячи від одного слова до іншого. Я влучав момент і точно в його ж доброзичливому тоні називав того кацапом. І тут ставалося несподіване: мій добрий колега різко зупинявся, повертався, витріщувався на мене, наче на якогось марсіянина, і кидав:

— Та ти націоналіст! Я й не знав...

— Чого це націоналіст?

— Ну, а як же!

— Називати хохлом можна, а кацапом не можна?!

— Ну, та так же прийнято...

— Прийнято ображати національну гідність українців?

— А у вас є ця національна гідність? А я й не чув про таке...

Щоразу діалоги не мали довшого розвитку. Щоразу ми розходилися холодно. Жоден із цих сімох колег не забув випадку і не підійшов до мене до самого закінчення університету.

Після першого такого випадку я почав уважніше придивлятися під цим кутом зору до майбутніх юристів — російських інтелігентів, потенційних творців національної політики Союзу РСР. І побачив, що національна зверхність державної багатовікової імперської нації так глибоко пронизала свідомість російських людей, що нерівність вони сприймають за рівність, а рівність — за нерівність.

За півроку в Радехівському районі, куди я був направлений після закінчення університету, дійшов порозуміння зі Степаном Віруном та Василем Луцьківим про створення підпільної партії під назвою Українська робітничо-селянська спілка (УРСС). Для географічного розширення УРСС в середині 1959 року перейшов до Глинянського району. Написав програму УРСС.

7.11.1960 року у Львові І. Кандиба, С. Вірун, В. Луцьків, Ващук і я відбули першу фундаторську зустріч, обговорили програму і через її гострість вирішили знищити і доручили мені написати, до наступної зустрічі, що мала відбутися 22.01.1961 року, іншу програму, м'якшу.

Я написав проект нової програми, що в слідчих матеріалах пройшла під назвою «нотатки».

20 і 21 січня у справі УРСС арештували: Івана Кандибу, Степана Віруна, Олександра Любовича, Василя Луцьківа і мене, а трохи згодом — Івана Кіпіша та Йосипа Боровницького.

У травні 1961 року Львівський обласний суд засудив мене до страти, Кандибу — до 15 років, Віруна — до 11 років, Луцьківа, Любовича, Кіпіша і Боровницького — до 10 років ув'язнення кожного.

Оскільки перший проект нашої програми не знищили, КДБ і суд усе звинувачення побудували на цьому першому проекті. Верховний суд УРСР замінив мені страту на 15 років ув'язнення, а Кіпішу і Боровницькому замість десяти, присудив по сім років ув'язнення.

Політична платформа програми УРСС становила межу поміж двох етапів наших визвольних змагань: до УРСЄ всі прояви боротьби ідуть, в основному, під гаслами збройної боротьби. Навіть ті групи, що зброї не мали, розглядали її як головне знаряддя своєї тактики. Вони були відлунням минулого етапу боротьби. УРСС — новий етап.

У програмі УРСС записано: «Методи досягнення нашої мети — мирні, конституційні». Агітація і пропаганда — ось способи діяльності УРСС. Але й нашими мирними методами влада була смертельно налякана.

20.10.1961 року мене привезли конопляною поштою до 7-го концтабору, що в с. Сосновці Мордовської АРСР. На стінах у бараках висіли правила режиму, що привернули мою увагу незаконністю: на них не було позначено, хто їх ухвалив і хто санкціонував. Отже, документ, що визначав юридичний статус в'язнів, не мав юридичної чинності.

Концтабір нараховував близько 1800 осіб, з них близько половини — українців, що переважно були повстанці — живе джерело інформації для вивчення національно-визвольного руху в післявоєнне десятиріччя. Я вважав себе щасливою людиною, що потрапила в таке середовище.

Зустріли мене дуже привітно. Познайомився з В. Горбовим, В. Юрківим, О. Походьовим, М. Костівим, П. Струсом, П. Долішнім, Т. Шинкаруком та багатьма-багатьма іншими лицарями національно-визвольного руху. Вони розповідали мені про боротьбу, а я прагнув піднести теоретичний рівень української молоді, намагаючись підняти їх із рівня стрільців до рівня командирів.

1966 року до мордовських концтаборів привезли нову генерацію українських політв'язнів. Від 1966 року починається нова сторінка в історії політтаборів. Доти всі напрями політв'язнів орієнтувалися на підпільні методи праці. Генерація 1966 року привезла орієнтацію на легальну працю. Доти зв'язків із закордоном боялися і не мали, нова генерація привезла зв'язки з демократичним Заходом і цього зовсім не приховувала. До 1966 року тільки окремі в'язні відстоювали й обгрунтовували відкрито свою «антисовітську» платформу, нова генерація відкрито й сміливо доводила свою правоту.

Від приїзду до концтаборів нової генерації починається змагання з адміністрацією, якого доти не було: політв'язні збирають факти грубого порушення законів і прав в'язнів і передають їх до світової демократичної громадськості, а адміністрація намагається не допустити виходу такої інформації за межі табору. Дух в'язнів ожив, і навіть старі люди підняли голови. Висока освіченість та інтелігентність нової генерації українських політв'язнів наповнювала гордістю всіх українців, навіть поліцаїв, і створювала дуже незатишну атмосферу для малоосвіченої адміністрації. Щоб придушити пожвавлення, ЧК влітку 1967 року відправила до тюрми найактивніших із нової генерації Михайла Гориня, Валентина Мороза та Михайла Масютка, а також кількох із раніших політв'язнів (Святослава Караванського, Михайла Луцика та мене).

1968 року у Володимирському централі я познайомився з фактичним керівником Українського національного фронту (що його розгромила ЧК 1967 року) Зіновієм Красівським — одним із кращих синів сучасної України.

1970 року у вересні з Володимирської в'язниці мене перевезли до 3-го концтабору в село Барашеве Мордовської АРСР.

10 грудня провели голодовку протесту проти порушення загальної Декларації прав людини, вперше організовано поставили перед московською владою вимогу надати політв'язням окремий юридичний статус та вимагали перевести українців для подальшого відбування кари в Україну.

Адміністрація мордовських концтаборів виявилася неспроможною перетяти канали виходу інформації, і тому в липні 1972 року КДБ транспортував 500 найактивніших політв'язнів на Урал, щоб там повністю ізолювати їх від світу.

1974 року Чусовський райнарсуд Пермської області засудив від українців мене, від литовців Є. Кудирку і від євреїв Д. Чорноглаза до закритої Володимирської тюрми за організацію страйку в Кучинській 3-й зоні, до якого нас примусило побиття політв'язня-українця С. Сапеляка.

Першого разу вони покалічили мене. Цього разу вирішили знищити морально і спрямували до Рибінської психлікарні для дослідження психічної повноцінності. І хоч начальник корпусу, де я був, і головний лікар психлікарні казали, що мені нічого в них робити, під тиском КДБ через місяць мене виписали з діагнозом іпохондричний синдром і визнали за інваліда II групи. Коли ж, звільнившись 1976 року, я хотів скористатися з цієї інвалідності для одержання пенсії, з Рибінська надіслали довідку, що я не інвалід, а інвалідність вони дали мені тимчасово для відпочинку (які добродії знайшлися!).

21 січня 1976 року минав термін ув'язнення. Щоб не дати можливості заїхати в Москві до матері В. Буковського та дружини В. Балаханова та інших знайомих із свіжою інформацією про тортури у Володимирському централі, мене схопили в день голодовки 10.12.1975 року і повезли до Чернігова, протримали у в'язниці до 21 січня 1976 року і звільнили

Чернігів, як географічне місце, мені подобається, але як місце людей справив на мене жахливе враження: старше покоління знає українську мову і вміє нею розмовляти (хоч послуговується нею лише принагідно), середнє покоління розуміє українську мову, але розмовляти вже не вміє, молодше покоління майже не розуміє української мови. Отже, за теперішнього стану справ, за теперішніх темпів русифікації мине ще одне покоління, і Україна в Чернігові пропала!

Що ж робити? Допустити загибель України? Нехай загинуть наші чудові пісні, наші звичаї, традиції, наша культура, і оці чернігівські безтямні нащадки козацької крові й слави нехай зацвенькають по-московському та утнуть про «Дуню-тонкопряху» на крутих деснянських берегах?!

О, ні! Хай краще я помру в тюрмі, ніж дивитися спокійно, як тут плюндрують Україну,— скільки маю сил, чинитиму опір русифікації! Не можна допустити, щоб ворог подужав!

І я почав діяти. Спочатку сам. А у вересні 1976 року Микола Руденко запропонував створити Українську Гельсінську групу. Я пристав на пропозицію, бо побачив у ній сміливий і політично вельми прозорливий крок. Після початкової акції фундаторами групи захотіли стати й молоді люди М. Матусевич та М. Маринович, а також мої давні побратими Олекса Тихий та Іван Кандиба, таким чином, усього нас стало 10 осіб: Бердник, Григоренко, Кандиба, я, Матусевич, Маринович, Мешко, Руденко, Строката, Тихий.

5 лютого 1977 року арештували Руденка і Тихого, у квітні — Матусевича і Мариновича. Мене дуже радувало, що знаходяться дедалі нові й нові люди, готові вступити до групи і заповнити прогалини в її рядах. Бачачи, що йдуть сатані в пащу — просто в тюрму, вони все-таки йшли — справді взірцева жертовність за справедливість і волю!

12 грудня 1977 року арештували мене. 10 грудня я закінчив звернення до Бєлградської наради 35-ти держав про дискримінацію у сфері права на еміграцію і передав молодиці, яка щасливо довезла його до Києва.

Сповідь у камері смертників

Левко ЛУК'ЯНЕНКО

в'язнів і передають їх до світової демократичної громадськості, а адміністрація намагається не допустити виходу такої інформації за межі табору. Дух в'язнів ожив, і навіть старі люди підняли голови. Висока освіченість та інтелігентність нової генерації українських політв'язнів наповнювала гордістю всіх українців, навіть поліцаїв, і створювала дуже незатишну атмосферу для малоосвіченої адміністрації. Щоб придушити пожвавлення, ЧК влітку 1967 року відправила до тюрми найактивніших із нової генерації Михайла Гориня, Валентина Мороза та Михайла Масютка, а також кількох із раніших політв'язнів (Святослава Караванського, Михайла Луцика та мене).

1968 року у Володимирському централі я познайомився з фактичним керівником Українського національного фронту (що його розгромила ЧК 1967 року) Зіновієм Красівським — одним із кращих синів сучасної України.

1970 року у вересні з Володимирської в'язниці мене перевезли до 3-го концтабору в село Барашеве Мордовської АРСР.

10 грудня провели голодовку протесту проти порушення загальної Декларації прав людини, вперше організовано поставили перед московською владою вимогу надати політв'язням окремий юридичний статус та вимагали перевести українців для подальшого відбування кари в Україну.

Адміністрація мордовських концтаборів виявилася неспроможною перетяти канали виходу інформації, і тому в липні 1972 року КДБ транспортував 500 найактивніших політв'язнів на Урал, щоб там повністю ізолювати їх від світу.

1974 року Чусовський райнарсуд Пермської області засудив від українців мене, від литовців Є. Кудирку і від євреїв Д. Чорноглаза до закритої Володимирської тюрми за організацію страйку в Кучинській 3-й зоні, до якого нас примусило побиття політв'язня-українця С. Сапеляка.

Першого разу вони покалічили мене. Цього разу вирішили знищити морально і спрямували до Рибінської психлікарні для дослідження психічної повноцінності. І хоч начальник корпусу, де я був, і головний лікар психлікарні казали, що мені нічого в них робити, під тиском КДБ через місяць мене виписали з діагнозом іпохондричний синдром і визнали за інваліда II групи. Коли ж, звільнившись 1976 року, я хотів скористатися з цієї інвалідності для одержання пенсії, з Рибінська надіслали довідку, що я не інвалід, а інвалідність вони дали мені тимчасово для відпочинку (які добродії знайшлися!).

21 січня 1976 року минав термін ув'язнення. Щоб не дати можливості заїхати в Москві до матері В. Буковського та дружини В. Балаханова та інших знайомих із свіжою інформацією про тортури у Володимирському централі, мене схопили в день голодовки 10.12.1975 року і повезли до Чернігова, протримали у в'язниці до 21 січня 1976 року і звільнили

Чернігів, як географічне місце, мені подобається, але як місце людей справив на мене жахливе враження: старше покоління знає українську мову і вміє нею розмовляти (хоч послуговується нею лише принагідно), середнє покоління розуміє українську мову, але розмовляти вже не вміє, молодше покоління майже не розуміє української мови. Отже, за теперішнього стану справ, за теперішніх темпів русифікації мине ще одне покоління, і Україна в Чернігові пропала!

Що ж робити? Допустити загибель України? Нехай загинуть наші чудові пісні, наші звичаї, традиції, наша культура, і оці чернігівські безтямні нащадки козацької крові й слави нехай зацвенькають по-московському та утнуть про «Дуню-тонкопряху» на крутих деснянських берегах?!

О, ні! Хай краще я помру в тюрмі, ніж дивитися спокійно, як тут плюндрують Україну,— скільки маю сил, чинитиму опір русифікації! Не можна допустити, щоб ворог подужав!

І я почав діяти. Спочатку сам. А у вересні 1976 року Микола Руденко запропонував створити Українську Гельсінську групу. Я пристав на пропозицію, бо побачив у ній сміливий і політично вельми прозорливий крок. Після початкової акції фундаторами групи захотіли стати й молоді люди М. Матусевич та М. Маринович, а також мої давні побратими Олекса Тихий та Іван Кандиба, таким чином, усього нас стало 10 осіб: Бердник, Григоренко, Кандиба, я, Матусевич, Маринович, Мешко, Руденко, Строката, Тихий.

5 лютого 1977 року арештували Руденка і Тихого, у квітні — Матусевича і Мариновича. Мене дуже радувало, що знаходяться дедалі нові й нові люди, готові вступити до групи і заповнити прогалини в її рядах. Бачачи, що йдуть сатані в пащу — просто в тюрму, вони все-таки йшли — справді взірцева жертовність за справедливість і волю!

12 грудня 1977 року арештували мене. 10 грудня я закінчив звернення до Бєлградської наради 35-ти держав про дискримінацію у сфері права на еміграцію і передав молодиці, яка щасливо довезла його до Києва.

Під час слідства я добре знав, який строк ув'язнення чекає на мене і які умови ув'язнення. Оголосив голодовку протесту проти несправедливого арешту, показання давати відмовився, відмовився від совітського громадянства і вперше прийняв душею думку про смерть як не найгірший поворот долі. За десять років (від 50 до 60-річного віку) зумів би написати щось путяще, а так... це 10 років суцільної інтелектуальної деградації, після якої якщо й залишиться фізична сила водити по паперові писалом, то не залишиться достатнього обсягу пам'яті для створення синтетично цільної праці. Чи варто мучитися 10 років, щоб потім вийти ні на що неспроможним калікою?.. Єдина думка, що втримала на світі, була: я сам господар свого життя і завжди, незалежно від якої біди, можу припинити його, якщо воно стане не вартим продовження. Тому поспішати не варто.

Чернігівський обласний суд у м. Городні (де жив брат Віктор, а Хрипівка з батьками лишень за два кілометри) визнав мене за особливо небезпечного рецидивіста і засудив до десяти років ув'язнення та п'яти років заслання.

20.10.1978 року мене привезли до тої ж самої Сосновки Мордовської АРСР, в якій 17 років тому почав своє в'язничне життя. Тільки тоді було велика зона, а тепер, через дорогу від неї, маленька в'язниця. Йдучи в прокляте місце, не раз згадував Шевченка:

Далекий шлях, пане-брате,
Знаю його, знаю —
Аж на серці похолоне,
Як його згадаю...

Зустріли мене Олекса Тихий, Іван Гель та інші українці й неукраїнці.

З тюрми вдавалося відправляти інформацію у світ широкий і таким чином розкривати перед демократичним світом безправність совітських громадян та деспотичну сутність брежнєвського режиму.

Оскільки перетяти канал виходу інформації адміністрації також не вдавалося, в лютому 1980 року нас усіх перевезли на Урал до спеціально збудованої тюрми у с. Кучино, що метрів за 200 від концтабору суворого режиму.

Незабаром через агентуру поширили чутку, що ніхто із зони не вийде живий, якщо не покається у своїй діяльності. З роками брутальність посилювалася, і вже уповноважений КДБ сам казав: «Як же ми випускатимемо вас на волю, якщо ви не роззброїлися? Ви ж продовжуватимете боротися проти нас. Ні, таких людей ми не випускатимемо живими».

Поступово ми зжилися з думкою, що чесна смерть у Кучино, либонь, і буде нашою останньою послугою Україні.

1981 року із суворої зони взяли Андрія Турика до пермської тюремної лікарні майже дужим і за місяць відправили на тамтой світ — так він заплатив за свій підпис під документом 19-х!

1982 року помер Михайло Курка (із генерації бандерівців).

1983 року 5 травня помер Олекса Тихий. Для мене цей рік був особливо важкий. Окрім власного балансування на межі життя і смерті, я втратив кращого побратима, а в жовтні помер батько і через 10 днів після батька — брат Віктор.

5 вересня 1984 року у День пам'яті жертв червоного терору покінчив життя самогубством мій другий побратим Юрко Литвин. Цього ж року помер від нелюдських знущань Валерій Марченко. Він заплатив за те, що оприлюднив демократичному світові документи Міністерства освіти про прискорення русифікації українців.

1985 року, напередодні Дня пам'яті жертв червоного терору, не стало Василя Стуса.

Після смерті Стуса настала деяка полегкість. Проте ще й 1986 року КДБ застосовував старі методи розправи зі своїми ідейними супротивниками і завдавав ударів нижче пояса.

13 вересня 1986 року мене взяли з кучинської в'язниці і привезли до пермської тюрми. Звідти я мав уже не вийти. Але я жив, і мене спрямували до Чернігова, де з 26 вересня до 4 грудня полковник Герасименко провів зі мною кілька бесід, а тюрма чинила свою справу.

4 грудня відправили назад до Кучино. У Казані за стіною, в сусідній камері, сидів харків'янин Анцупов Євген Михайлович, який через необачність щодо умов утримання в слідчому ізоляторі, зазнав інфаркту.

Від Казані до Пермі їхали разом. У Пермі нас розсадили, і я сидів сам. І знову Господь урятував мене. 11 січня приїхав я до кучинської в'язниці.

Коли нас привезли були з Мордовії до Кучино 1980 року, капітан КДБ Чипкасов сказав мені, що впродовж усього строку КДБ не посадить мене ні з одним членом Гельсінської групи до однієї камери. Цієї настанови вони і дотримувалися до 1987 року. 1987 року настанова, мабуть, застаріла, і мені поталанило посидіти з тиждень із Михайлом Горинем, а потім із Скаличем, Сокульським, Калиниченком, Рубаном і, нарешті, найдовше (з травня до виїзду з Кучино 8.12.1987 року) з Грицьком Приходьком.

9 грудня спрямували конопляною поштою на заслання.

30 січня 1988 року прибув до с. Березівки Парабельського району Томської області — місця мого заслання.

Перед спрямуванням на заслання в Кучино у супровідному документі написали: «...5 років заслання. Режим суворий».

Відповідно до цього паперу всіх пересильних заморожували та морили голодом. У міліції наклали адміністративний нагляд і таким чином до обмежень засланця додали ще обмеження, зв'язані з адміністративним наглядом.

Нагляд я оскаржив, і його в березні скасували.

Під час перебування в Чернігові 1986 року на запитання полковника Герасименка я пояснив, що коли б була можливість виїхати за кордон, виїхав би до Америки. Коли б у СРСР була можливість висловлювати свої думки і відстоювати інтереси України, я не їхав би за кордон, бо люблю не Америку, а Україну. Коли ж тут не можна відкрито висловлювати свої погляди і за мною постійно чигатиме нова тюрма, то краще виїхати. Я не міняв Україну на Америку, я міняв тутешню неволю на заокеанську свободу.

Шановне товариство з Української групи обрало мене головою групи. Діяльність групи від заснування я вважав корисною для добра української справи, і коли тепер, в умовах перебудови й демократизації совітського суспільства, з'явилася можливість відновити діяльність групи, я радий її всіляко активізувати.

Либонь, це й спричинилося до того, що 23.04.1988 року полковник Гончар від імені верхів запропонував мені написати заяву про виїзд за кордон, нагадавши, що в Чернігові я висловлював бажання виїхати.

За півтора року обставини змінилися. Розширилася можливість говорити правду та обстоювати українські національні інтереси. З'явилася можливість відновити діяльність Української Гельсінської групи, і за самвидав уже не судять. Вимальовується перспектива на створення не просто неформальних груп, а груп політичної дії, що в недалекому майбутньому може стати правом політичної діяльності та створення політичних партій.

З огляду на добро справи слід би жити в Україні, а не їхати за кордон. Березівка — теж не Україна. Але в Березівці майже половина населення — українці. Вони їздять в Україну, мають листи з України. З Березівки, як мені здається, легше відчувати пульс життя України, ніж його можна було б відчувати з Нью-Йорка.

с. Березівка. Сибір.

Травень 1988 р.

Фото Василя АРТЮШЕНКА.

идства я добре
рок ув'язнення
е і які умови
Оголосив голо-
у проти неспра-
шту, показання
ився, відмовив-
кого громадян-
прийняв душею
ерть як не най-
т долі. За де-
50 до 60-річ-
мів би написа-
ще, а так... це
ительної інтелекту-
ації, після якої
иться фізична
о паперові пи-
залишиться до-
ягу пам'яті для
етично цільної
то мучитися 10
тім вийти ні на
ким калікою?..
що втримала на
сам господар
зав... неза-
кої ...ди, мо-
його, якщо во-

вартим продов-
посл...ати не
...ий обласний суд
(де жив брат
...ліпівка з батька-
два кілометри)
за особливо не-
ецидивіста і за-
ти років ув'яз-
рокі заслан-

року мене при-
самої Сосновської АРСР, в якій
ку почав своє
ття. Тільки тоді
зона тепер,
від не...ально
Йдучи в прокля-
раз згадував

...ях, пане-брате,
...наю —
... похолоне,
...даю...

...ене Олекса Ти-
ь та інші укра-

вдавалося від-
формацію у світ
ким чином роз-
демократичним
равність совітсь-
та деспотичну
...нєвського режи-

перетяти канал
мації адміністра-
вдавалося, в
року нас усіх
Урал до спеці-
аної тюрми у
метрів за 200
суворого ре-

через агентуру
тку, що ніхто із
живий, якщо
у своїй діяль-
ми брутальність
є вже упоновн-
сам казав: «Як
атимемо вас на
не розізброїли-
одовжуватимете
и нас. Ні, та-
ти не випускати-

ми зжилися з
чесна смерть у
ь, і буде нашою
слугою Україні.

1981 року із суворої зони взяли Андрія Турика до пермської тюремної лікарні майже дужим і за місяць відправили на тамтой світ — так він заплатив за свій підпис під документом 19-х!

1982 року помер Михайло Курка (із генерації бандерівців).

1983 року 5 травня помер Олекса Тихий. Для мене цей рік був особливо важкий. Окрім власного балансування на межі життя і смерті, я втратив кращого побратима, а в жовтні помер батько і через 10 днів після батька — брат Віктор.

5 вересня 1984 року у День пам'яті жертв червоного терору покінчив життя самогубством мій другий побратим Юрко Литвин. Цього ж року помер від нелюдських знущань Валерій Марченко. Він заплатив за те, що оприлюднив демократичному світові документи Міністерства освіти про прискорення русифікації українців.

1985 року, напередодні Дня пам'яті жертв червоного терору, не стало Василя Стуса.

Після смерті Стуса настала деяка полегкість. Проте ще й 1986 року КДБ застосовував старі методи розправи зі своїми ідейними супротивниками і завдавав ударів нижче пояса.

13 вересня 1986 року мене взяли з кучинської в'язниці і привезли до пермської тюрми. Звідти я мав уже не вийти. Але я жив, і мене спрямували до Чернігова, де з 26 вересня до 4 грудня полковник Герасименко провів зі мною кілька бесід, а тюрма чинила свою справу.

4 грудня відправили назад до Кучино. У Казані за стіною, в сусідній камері, сидів харків'янин Анцупов Євген Михайлович, який через необачність щодо умов утримання в слідчому ізоляторі, зазнав інфаркту.

Від Казані до Пермі їхали разом. У Пермі нас розсадили, і я сидів сам. І знову Господь урятував мене. 11 січня приїхав я до кучинської в'язниці.

Коли нас привезли були з Мордовії до Кучино 1980 року, капітан КДБ Чипкасов сказав мені, що впродовж усього строку КДБ не посадить мене ні з одним членом Гельсінської групи до однієї камери. Цієї настанови вони і дотримувалися до 1987 року. 1987 року настанова, мабуть, застаріла, і мені поталанило посидіти з тиждень із Михайлом Горинем, а потім із Скаличем, Сокульським, Калиниченком, Рубаном і, нарешті, найдовше (з травня до виїзду з Кучино 8.12.1987 року) з Грицьком Приходьком.

9 грудня спрямували конопляною поштою на заслання.

30 січня 1988 року прибув до с. Березівки Парабельського району Томської області — місця мого заслання.

Перед спрямуванням на заслання в Кучино у супровідному документі написали: «...5 років заслання. Режим суворий».

Відповідно до цього паперу всіх пересильних заморожували та морили голодом. У міліції наклали адміністративний нагляд і таким чином до обмежень заслання додали ще обмеження, зв'язані з адміністративним наглядом.

Нагляд я оскаржив, і його в березні скасували.

Під час перебування в Чернігові 1986 року на запитання полковника Герасименка я пояснив, що коли б була можливість виїхати за кордон, виїхав би до Америки. Коли б у СРСР була можливість висловлювати свої думки і відстоювати інтереси України, я не їхав би за кордон, бо люблю не Америку, а Україну. Коли ж тут не можна відкрито висловлювати свої погляди і за мною постійно чигатиме нова тюрма, то краще виїхати. Я не міняв Україну на Америку, я міняв тутешню неволю на заокеанську свободу.

Шановне товариство з Української групи обрало мене головою групи. Діяльність групи від заснування я вважаю корисною для добра української справи, і коли тепер, в умовах перебудови й демократизації совітського суспільства, з'явилася можливість відновити діяльність групи, я радий її всіляко активізувати.

Либонь, це й спричинилося до того, що 23.04.1988 року полковник Гончар від імені верхів запропонував мені написати заяву про виїзд за кордон, нагадавши, що в Чернігові я висловлював бажання виїхати.

За півтора року обставини змінилися. Розширилася можливість говорити правду та обстоювати українські національні інтереси. З'явилася можливість відновити діяльність Української Гельсінської групи, і за самвидав уже не судять. Вимальовується перспектива на створення не просто неформальних груп, а груп політичної дії, що в недалекому майбутньому може стати правом політичної діяльності та створення політичних партій.

З огляду на добро справи слід би жити в Україні, а не їхати за кордон. Березівка — теж не Україна. Але в Березівці майже половина населення — українці. Вони їздять в Україну, мають листи з України. З Березівки, як мені здається, легше відчувати пульс життя України, ніж його можна було б відчувати з Нью-Йорка.

с. Березівка. Сибір.

Травень 1988 р.

Фото Василя АРТЮШЕНКА.

Наталія БАРАНОВСЬКА

СОБІ ГОСПОДИНЯ

ЧИ ЦІКАВИТЬСЯ «НАЦИОНАЛЬНЫМ ВОПРОСОМ» УКРАЇНСЬКИЙ МУЖИК?

Бурхливе політичне життя вирує сьогодні в республіці. І звичайно найважливіше питання, навколо якого точаться суперечки — референдум 1 грудня. Серед тих, хто негативно ставиться до незалежності України, її остаточного виходу зі складу Союзу (який до того ж у звичайному розумінні вже не існує), найпоширенішим є посилання на результати референдуму 17 березня 1991 р., коли більшість народу ніби сказала Союзові «так». Посилаються на волю народу, навіть не задаючись питанням, а чи насправді вона така, воля народу?

Ті, хто стежить за процесами в республіці, знають хоча б із інформації офіційної преси, і, зокрема, газети «Голос України» (хоча більшість фактів ще не стали надбанням громадськості через блокування їх компартійним керівництвом на місцях), що результати цього референдуму визначною мірою були зумовлені попередньою багатолітньою політикою денаціоналізації населення і фальсифікацією його результатів безпосередньо в ході проведення, особливо в сільській місцевості. Якби не було цього, то і результати були б іншими. Так що маніпулювання волею народу, як показує наше життя, — це вміле його ошукування. І ювілей народження цієї традиції в умовах радянської держави громадськість країни могла б відзначити 6 жовтня. З цим днем 1922 року пов'язано проведення Пленуму ЦК РКП(б), зорієнтованого на утворення СРСР, бо розглядалося на ньому питання «Про взаємовідносини РРФСР і незалежних республік». Неупереджений читач журналу «Известия ЦК КПСС», ознайомившись з документами і матеріалами про роботу комісії Оргбюро ЦК РКП(б) по підготовці цього питання до Пленуму, зробить однозначний висновок: ідея Союзу народилася в Москві і нав'язана громадянам незалежних республік і Україні також методом брехні і політичного інтриганства, про що особливо переконливо свідчить п. 6 проекту резолюції, запропонованого Сталіним. У ньому давалася вказівка, яким саме чином досягти мети: рішення про об'єднання ще незалежних у 1922 році республік повинно було проводитися більшовицьким керівництвом через з'їзди Рад на місцях, як бажання народів цих республік. Так що механізм формування «волі народу» через попередньо підготовлені ситуації було вироблено давно й у ході березневого референдуму він спрацював блискуче.

Треба відзначити, що ознайомлення з документами й матеріалами щомісячника ЦК КПСС — заняття більш захоплююче, ніж читання детективу. Є там, наприклад, і такий красномовний документ — свідчення активності одного з керівних українських більшовиків у справі копання ями для свого народу — лист Мануїльського до Сталіна, де перший переконує другого, що «український мужик «национальным» вопросом не интересуется» і протидії об'єднавчому рухові (як показало життя — колонізації) не буде. Ще низка принизливих формулювань і образливих тез чітко показує механізм використання цинічної брехні для задурення голів наших предків. Тому нема підстав вважати утворення СРСР волею народу. Це — результат інтриг партійної верхівки початку 20-х років.

Звичайно, коли б у складі СРСР громадянам країни забезпечувалися моральне, соціальне, культурне та економічне благополуччя, країна не дійшла б до розвалу. Але тоталітарна, надцентралізована держава, на яку перетворився СРСР, незважаючи на надзвичайно привабливі декларації, виявилася неспроможною розв'язати на належному рівні комплекс питань, пов'язаних з різними сторонами життя суспільства. І тому звинувачення на адресу нових політиків у складнощах, зокрема і у виробничій сфері, — абсолютно безпідставні: просто відбулося загострення хронічної хвороби, що багато років приховувалася, як, наприклад, у ситуації із забезпеченням шахтарів лісом. Дехто намагається нажити на цих труднощах політичний капітал. І це могло б бути смішно, якби не було настільки непристойно. Проблема ця сягає глибин історії, хоча й не такої вже далекої.

Післявоєнна відбудова народного господарства, інтенсивне з середини 50-х років будівництво нових шахт у Донбасі (у чому надзвичайно було зацікавлене центральне керівництво), спричинило величезну міграцію в цей регіон з усіх усюд. А це в свою чергу спричинило виникнення великої кількості проблем і в побуті, і у виробництві. Забезпечення шахтарів і шахт Донбасу всім необхідним, і, зокрема лісом, гостро стояло протягом усіх післявоєнних років і підтверджується це як свідченнями очевидців, так і документами, що зосередилися в архівах. Вирішувалися всі ці питання, як правило, через центр — директивно, без заглиблення в аналіз причин їх виникнення й вироблення заходів запобігання їм. Величезний обсяг паперів у архівах свідчить лише про бурхливу імітацію ділової активності.

Працюючи над документами з фондів Державної економічної комісії Ради Міністрів СРСР з поточного планування (така установа існувала з 1955 до 1957 рр.), постійно стикаєшся із свідченнями намагання центру налагодити ритмічне надходження лісу на Україну. Давався, зокрема, дозвіл міністерствам і відомствам України проводити лісозаготівлі в Архангельській області і Комі АРСР, тобто Україна своїми руками добувала ліс, щоб інтенсифікувати видобуток вугілля і віддати його на потреби країни. Ишов також пошук шляхів більш оперативного його доставки, але, оскільки Приволзькою залізницею йшло постачання лісу в Підмосковний вугільний басейн, збільшити завоз рудостояків у Донбас із районів Півночі, Північного Заходу й Північного Сходу не вдавалося.

До речі, довкола лісозабезпечення України і в той час також робилася принизлива для народу «велика політика», про що свідчать виявлені документи.

Середина 50-х років. Соціально-економічна ситуація на селі через багато причин — надзвичайно важка. 5 червня 1956 року було прийнято постанову Ради Міністрів і ЦК Компартії України про надання колгоспам республіки 200 тисяч кубометрів ділової деревини. Але в Мінбумдеревпромі СРСР знайшовся чиновник, якого це страшенно обурило, і він відправив листа до Держекономкомісії Ради Міністрів СРСР, де писав: «Союзним республікам і місцевим органам не дано право на свій розсуд розпоряджатися централізованими ресурсами лісоматеріалів, які розподіляються за державним планом, схваленим союзним урядом». Він вважав, що сільське господарство Казахстану, де в цей час йшло освоєння нових земель, потребує більшої допомоги, ніж село України. Крок республіки, хоча про нього було поінформовано центр, він кваліфікував як грубе порушення підприємствами дисципліни постачання лісоматеріалів за господарським планом. Вимагав: заборонити, суворо покарати, відшкодувати недодане. Що і було зроблено. Але що цікаво, саме в цей час, коли Україна потерпала від нестачі деревини і намагалася перерозподілити наявне, що було їй рішуче заборонено, Держкомісія розглядала питання про надлишки ділової деревини й пиломатеріалів на Далекому Сході. Створена комісія відзначала наявність великих втрат деревини й намагалася уточнити їх розміри. Таким чином, центр виявився нездатним скоординувати виробничу діяльність у країні лише з одного питання. А скільки їх ще залишилося!

Як бачимо, питання лісопостачання України виникло не сьогодні, і вирішити його, як показує досвід, центр, до реставрації якого нас нині запрошують, не спроможний.

І тому, стикаючись із якоюсь конкретною проблемою сьогодні, слід добре поміркувати, пошукати її коріння, задати собі і історії багато разів питання «чому»? У більшості випадків, переконана, відповідь буде одна: підпорядкованість комусь, хто десь там... далеко і зверху... хто розв'язує глобальні проблеми і в кого не доходять руки до життя звичайної людини з її проблемами в побуті і на виробництві — ось та причина. І найновіші проекти створення міжреспубліканської економічної співдружності несуть у собі загрозу відродження цієї системи.

Республіка повинна бути собі господиня — добра і дбайлива до своїх громадян. А для цього вона повинна бути незалежною.

Коротко

Середньоазіатські республіки шукають тісніших зв'язків з впливовими політичними структурами мусульманського світу. За повідомленням єгипетської газети «Аль-Ахбар», Туркменистан і Киргизія подали заяву про вступ до Організації ісламської конференції на правах спостерігачів.

* * *

У нових документах жителів Білорусі зникне графа «національність». Республіканські парламентарії ухвалили закон, згідно з яким у особистих документах забороняється вказувати національну й партійну приналежність.

* * *

«Кожний громадянин Литви має право емігрувати», — йдеться у проекті закону про еміграцію, який нині обговорюється у литовській Верховній Раді. Втім, передбачено й низку обмежень. Наприклад, позбавляються права на еміграцію громадяни, які знають важливі державні таємниці або засуджені за злочини.

* * *

Енергетична криза у Вірменії загострюється. Недавно спеціальним розпорядженням уряду республіки введено обмеження на роботу телебачення. Віднині ввечері телепередачі трансловатимуться лише протягом трьох годин. На третину зменшено освітлення вулиць у вірменських містах і селищах. Через брак електроенергії простоюють деякі великі підприємства, зокрема Єреванський електроламповий завод.

* * *

Другим після Мірчі Снєгура кандидатом у президенти Молдови став Григорій Єремей, колишній перший секретар молдовської компартії. Його кандидатуру висунули жителі одного з сіл Єдинецького району. Президентські вибори відбудуться у республіці 8 грудня.

* * *

На з'їзді письменників Узбекистану поет Нарзулаєв «від імені групи письменників» запропонував реабілітувати літературний доробок Шарафа Рашидова. Очевидно, незабаром вийде повне зібрання творів цього поета і водночас... довголітнього керівника узбецьких комуністів.

* * *

Роздрібні ціни на м'ясо та м'ясопродукти підвищив Кабінет міністрів Таджикистану. Майже вдвічі зросла вартість баранини та свинини. Подорожчали й ковбасні вироби. Як пояснюють представники уряду, ці непопулярні заходи викликані величезним дефіцитом республіканського бюджету.

Нам повідомляють

ПО-ДОБРОСУСІДСЬКИ

Небуденна подія сталася минулого тижня у політичному житті Литви та Білорусі. Між двома республіками підписано Декларацію про принципи добросусідських відносин. Оскільки центральна преса скупо інформувала про це, ми вирішили дізнатися про всі подробиці, як кажуть, з «перших рук» і зателефонували до Мінська. Заступник відповідального секретаря «Народної газети», органу білоруської Верховної Ради, Ігор ЧЕРТКОВ розповів:

— Білорусь і Литва — суміжні держави, які нещодавно стали незалежними. Тому й постало нині питання про укладення між ними угоди, що визначала б принципи двосторонніх відносин у майбутньому. Безпосередньо підписанню Декларації передували переговори, які відбулися у два етапи. Спочатку — в Мінську, який 22 жовтня з офіційним візитом відвідав голова литовського парламенту Вітаутас Ландсбергіс. Під час розмов з білоруськими керівниками він наголосив на спільній історичній долі двох народів, закликав зберігати й примножувати все те добре, що є у білорусько-литовських відносинах, вже на новій суверенній основі. Через два дні у Вільнюсі побував Голова нашої Верховної Ради Станіслав Шушкевич. Виступаючи в парламенті Литви, він сказав, що нові історичні умови поставили республіку перед вибором — з ким бути. Білорусь вирішила приділяти першорядну увагу відносинам зі своїми північними сусідами. Саме через співробітництво з Балтійськими країнами вона прагне інтегруватися в загальноєвропейський дім, а також виступає за створення без'ядерного поясу Балтія — Білорусь. Опісля виступу лідерами двох республік підписано Декларацію про добросусідські відносини.

— Ігоре, чи не могли б ви розповісти нашим читачам, про що конкретно йдеться у цьому документі?

— Якщо коротко, то Республіка Білорусь і Литовська республіка зобов'язалися будувати двосторонні відносини на принципах рівноправності, взаємоповаги та непорушності існуючих кордонів згідно із Статутом ООН та положеннями Заключного акта хельсінкської наради. Велику увагу в Декларації приділено міжнаціональним відносинам. Так, обидві республіки забезпечать білорусам у Литві й литовцям у Білорусі рівні із корінним населенням права та свободи, визнаватимуть їхню етнічну, мовну та культурну самобутність. Передбачено розвивати торгівлю, співробітництво у галузях науки, культури й екології. В окремому пункті зазначено, що всі спірні питання Білорусь і Литва вирішуватимуть тільки шляхом консультацій та переговорів. Це ж стосуватиметься й тих питань міжнародних відносин, які становитимуть обопільний інтерес.

Наприкінці мій співрозмовник зазначив, що підписана Декларація є лише першим кроком у встановленні білорусько-литовських добросусідських відносин. Досягнуто домовленості, що згодом принципи цієї Декларації будуть доповнені й закріплені в окремому міждержавному договорі між Білоруссю й Литвою.

Розмову провів Ігор ГРУШКО.

ЧОМУ ГНІВАЄТЬСЯ СИВИЙ КАСПІЙ?

Розпад Союзу, загострення міжнаціональних відносин, суверенізація, перехід економіки на ринкові рейки та пов'язані з ними труднощі — все це дуже турбує громадян уже колишніх радянських республік. Втім, є й інші проблеми, не менш важливі. Зокрема, екологічні. Про одну з них — підвищення рівня Каспію — йдеться у статті кореспондента ІАН.

Різко зріс рівень води в Каспійському морі. Частина комунікацій і ділянок Красноводського об'єднання нафтопродуктів у селищі Уфра вже під водою. Постраждали тут і житлові будинки. Почалося відселення мешканців із затоплених приміщень. Дамба у Красноводській затоці довжиною у 800 метрів розмита. Затоплення загрожує Красноводському нафтопереробному заводу, пристаням морського торгового порту, поромній переправі, яка сполучає Красноводськ з Баку. Море нищить і чудові бази відпочинку. Це лише дещо із переліку «полонених» Каспію.

Предки наші знали, що море періодично відступає і повертається на вихідні позиції. Тому і споруджували в їхніх краях будинки на палях. Ми ж, зводячи житло і промислові об'єкти, не враховували циклічності у «поведінці» моря. З 1977 року Каспій рівномірно підвищував рівень, але за весь цей час жодна наукова організація серйозно перед собою не ставила запитання: а чому це відбувається? Вірили прогнозові Держгідромету СРСР, що рівень моря з дня на день стабілізується, але цього не відбулося.

— Перша міжнародна конференція з проблем Каспійського моря засвідчила, що Каспію багато років не приділяли серйозної уваги, — каже академік, президент АН Туркменистану Агаджан Бабаєв. — Кожна приморська республіка якщо й проводила дослідження Каспію, то тільки на своїй ділянці, відірвано від спільних завдань. Нині при президії АН Туркменистану буде створено спеціальний відділ по Каспію. Як швидко вчені з'ясують головну причину підвищення рівня води у морі — сказати важко.

А що робити жителям прибережних районів? Як підрахувала державна комісія Туркменистану з надзвичайних ситуацій, на відшкодування збитків, завданих туркменському узбережжю, потрібно 400 мільйонів карбованців, що республіці не по кишені. Намагання вирішити цю проблему на рівні перших осіб республіки і держави не мали успіху. Майже всі прибережні підприємства, які поставили під загрозу екологію цілого регіону, поки що належать до союзних міністерств і відомств. Пишуть, дзвонять туди туркменські господарські керівники, але відповідь одна — давайте собі раду самі. Ось і рятуються, як можуть, поодинці — в Уфрі насипають дамбу із гравію і щебеню, в Красноводську збираються укріплювати берег залізобетонними плитами. У маленьких селищах намагаються самостійно зводити піщані вали, та все даремно.

— Чи не краще розпочати перенесення нафтопродуктоводів, припинивши тим самим діяльність нафтопереробного заводу та Уфринської нафтобази? — запитала я голову Красноводської міської Ради Чари Овезкличова.

— Але це паралізує народне господарство республіки, — каже Овезкличов. — Зупинимо завод, а куди подіти нафту, яку видобуває весь Туркменистан? Що робити без бензину, без пального? А робітників та їхні сім'ї хто годуватиме?

Все це так. Але хто сьогодні дасть гарантії, що одного разу море знову не підніметься і не затопить здобуте і збудоване важкою працею? Якщо спиратися на найпесимістичніші прогнози, то евакуації людей і промислових об'єктів з цієї небезпечної зони не минути. Треба негайно вирішувати, як звільнити узбережжя від промислових підприємств, перепрофілювати його в курортну зону. І будувати в перспективі потрібно з легких збірних конструкцій, за принципом кочівників, що проживали в злагоді з морем не одне століття.

Огульбібі АМАНІЯЗОВА.
Ашхабад.

Дайджест: «Мегаполис-экспресс»

ЄДИНА, АЛЕ НЕПОДІЛЬНА

Об'єктивно ситуація складається таким чином, що кожній республіці, зокрема й Росії, треба в першу чергу подбати про себе. З біди доведеться видряпуватися поодинці. Суперечки про те, що ставити попереду — політичні чи економічні угоди між колишніми республіками, — позавчорашній день. Сьогодні очевидно, що політична угода є неможливою. Хапаються за економічний договір, але я не бачу великого сенсу в його підписанні: реального економічного простору все одно не існуватиме. Дуже вже далеко зайшли дезінтеграційні процеси. А от дво- та багатосторонні угоди з окремих проблем ймовірніші. Зреформована Верховна Рада СРСР, Міжреспубліканський економічний комітет повинні перебрати на себе роль ліквідаційної комісії й координувати, узгоджувати перехід республік на самостійні рейки, до повної незалежності. Так, щоб при цьому збереглося якомога більше економічних, політичних, культурних, людських та інших взаємовідносин.

Єльцин та всі російські власті неприпустимо довго з'ясовували відносини з республіками, з центром. Тому може так трапитися, що Росія опиниться в хвості всіх республік. Треба переорієнтувати російську політику, звільнитися від надій на міжреспубліканське економічне співтовариство й розглядати республіку як автономну економічну одиницю, що підтримуватиме з іншими республіками приблизно такі ж зв'язки, як з країнами Східної Європи...

Нині інші республіки, та й національні утворення всередині РРФСР, дивляться на Росію боязко, з острахом.

У низці висловлювань російських керівників чути державні ноти, прагнення заступити колишній центр. Маю на увазі відому заяву Єльцина про кордони... Собчак на останньому з'їзді наполегливо обгрунтовував ідею послідовності національно-визвольного процесу на території Союзу: мовляв, спочатку демократія, а вже потім свобода. Тобто росіянин намалював для інших схему життя, залишивши за собою право гаранта й контролера. Бурбуліс останнім часом говорить про Росію як про спадкоємицю Союзу, та й не тільки він...

Гадаю, Президент Росії повинен рішуче відмежуватися від цих плутаних і помилкових заяв. Треба покінчити з імперською суттю Росії, зробити її сучасною демократичною державою. Нам необхідно формувати Російську федеративну республіку. В Росії існує декілька культур, навіть декілька цивілізацій, які накладаються одна на одну. Тому однаковий підхід неможливий. В Росії мають існувати краї, землі, республіки — не обов'язково національні.

Я всім серцем, душею, розумом обстоюю єдину Росію. Проте найголовніша умова збереження єдності — самостійність її регіонів. Єдиною Росія стане тоді, коли буде подільною. І якщо якісь автономії — як Татарія — прагнуть піти, не треба їм перешкоджати. Але, безперечно, нехай це вирішує референдум.

Юрій АФАНАСЬЄВ,
народний депутат СРСР і РРФСР.

Малюнок Сергія ФЕДЬКА.

Комерційні виставки закордонних та вітчизняних товарів.

Ми надаємо нашим клієнтам:

— виставочні зали загальною площею 1800 квадратних метрів;

— виставочне обладнання світового рівня;

— мінімальні розцінки для українських підприємців;

— консультації фахівців найвищої кваліфікації з маркетингу, консалтингу, економічного права;

— швидке і кваліфіковане укладення контрактів;

— бізнес-обслуговування, надання інформації про українські та зарубіжні фірми.

На наших виставках — якісні товари з Голландії, Угорщини, Чехії, Словаччини і Болгарії.

На виставці в «Українському бізнес-центрі» вам допоможуть гідно представити свою фірму і знайти вигідних партнерів.

Ви не знаєте, як просунути свою продукцію на ринок?

Ви починаєте нову справу і хочете спробувати свої можливості?

Ви шукаєте солідного партнера або вигідний контракт з іноземними фірмами?

Вам потрібен лоцман-консультант у морі світового ринку?

Звертайтесь до «Українського бізнес-центру»

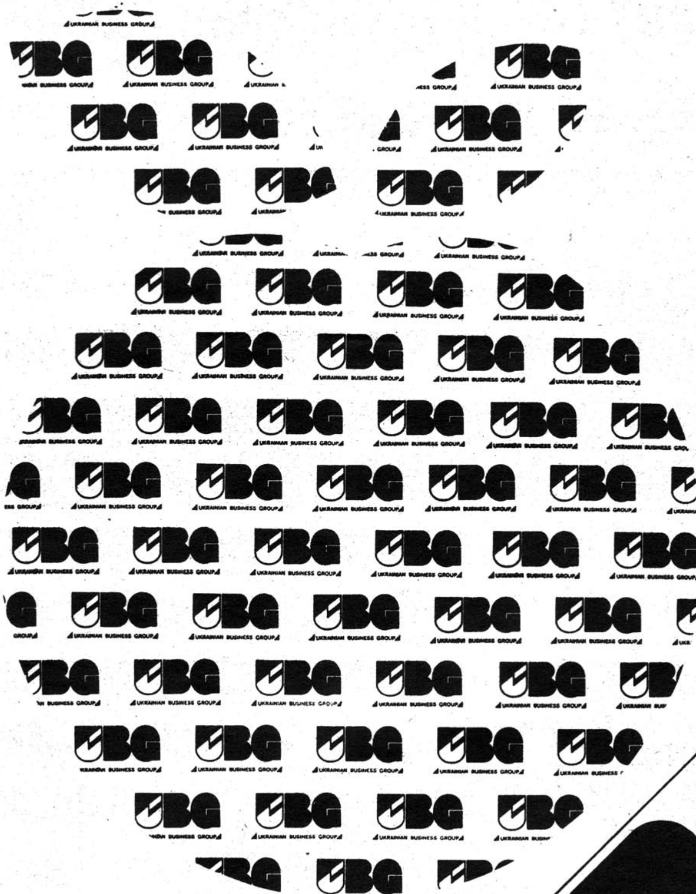
UBG *— КОМЕРЦІЙНИЙ ЛОКОМОТИВ УКРАЇНСЬКИХ ФІРМ.*

МОЖНА КУПИТИ СЬОГОДНІ

Угорські фірми, які з успіхом провели виставку в «Українському бізнес-центрі», доручили UBG реалізувати вроздріб свої товари:

— меблі
— галантерею
— електроприлади
— парфюмерію

Ви можете придбати ці товари у виставочному залі «Українськогобізнес-центру», договоритися про контракти з фірмами Південної Угорщини.

РЕКЛАМНИЙ ВІДДІЛ UBG ПРИЙМАЄ ЗАМОВЛЕННЯ НА ДІЛОВУ РЕКЛАМУ ВІД СОЛІДНИХ ЗАРУБІЖНИХ І ВІТЧИЗНЯНИХ ФІРМ.

ВЕЛИКИМ ЗАМОВНИКАМ І ПОСТІЙНИМ КЛІЄНТАМ НАДАЄТЬСЯ ЗНИЖКА АБО ДОДАТКОВІ ПОСЛУГИ РЕКЛАМНО-ІНФОРМАЦІЙНОГО ХАРАКТЕРУ.

Наша адреса:
252156, м. Київ, вул. Кіото, 19 (Торгово-економічний інститут)
Телефон: 544-60-31
Телефакс: (044) 544-39-74.

Футбол

ХТО Ж ТРЕТІЙ?..

Сьогодні фінішує чемпіонат країни з футболу. Володарі золотих та срібних медалей вже визначилися. Залишилося вирішити питання про «бронзу» та передостаннє місце. Але перш ніж поговорити на цю тему, наведемо турнірну таблицю.

	В	Н	П	М	О
ЦСКА	17	9	3	55—29	43
Спартак М.	16	7	6	55—29	39
Динамо К.	13	9	7	43—33	35
Торпедо	12	10	7	35—20	34
Чорноморець	9	16	4	38—24	34
Динамо М.	11	7	11	40—40	29
Арарат	11	6	12	29—36	28
Динамо Мн.	9	10	10	29—31	28
Дніпро	9	10	10	30—33	28
Памір	7	13	9	28—31	27
Шахтар	6	14	9	31—38	26
Металург	9	7	13	26—36	25
Спартак В.	8	8	13	31—40	24
Пахтакор	8	7	14	34—44	23
Металіст	7	9	13	29—41	23
Локомотив	5	8	16	17—45	18

До передостаннього туру на бронзові нагороди претендували: «Динамо» (Київ), «Торпедо» і «Чорноморець». Одесити, пам'ятаєте, виграли свій матч у «Пахтакора» — 2:0, але, на жаль, зійшли з дистанції. Адже і їхні конкуренти святкували успіх. Отже, варіантів у моряків немає.

— Ні, вони є, — іронічно зауважив наставник «Чорноморця» Віктор Прокопенко, з яким обмінювалися думками. — Якщо арбітри зарахують торпедівцям і киянам у їхньому матчі... обопільну поразку. Це, звичайно, жарт. Ми дуже сподівалися, що «Торпедо» і київське «Динамо» втратять якісь очки: перші в матчі зі «Спартаком» (Москва), другі — з «Шахтарем». Але, як кажуть, на чужому горбу у рай не в'їдеш. Винні ми самі, бо надто багато зустрічей звели внічию. Тут ми справжні чемпіони. Втрачені очки, як бачите, дуже нам згодилися б. Утім, трагедії з цього не робимо. Нас тішить рівний і успішний виступ у другому колі. Тепер усі надії «Чорноморця» пов'язані з національним чемпіонатом України. В ньому й поборемося за високе місце, яке, сподіваюся, даватиме право взяти участь в одному з турнірів єврокубків. Одне слово, ми всі, гадаю, на порозі великих подій для українського футболу...

Отже, претендентів на третю позицію двоє: «Динамо» (Київ) і «Торпедо» (Москва). Сьогодні вони в очній зустрічі на московському стадіоні автозаводу ЗІЛ з'ясують, хто є хто.

Українських футболістів, слід сказати, влаштовує нічия. Адже вони випереджають торпедівців на очко. Але не думаю, щоб наставник динамівців Анатолій Пузач настроював підопічних на те, щоб вони тільки відбивалися.

— Постараємося зіграти з гідністю, — поділився зі мною один з тренерів киян, заслужений майстер спорту Володимир Безсонов, — показати все, на що здатні.

— А чи гратиме «Динамо» в бойовому складі?

— Рвуться в бій усі. Хоче дуже допомогти команді Ахрік Цвейба, який продовжує лікувати травму. А от Павло Яковенко зіграти не зможе. У нього помер батько...

Є у завершальному турі, як уже згадувалося, ще одна інтрига: хто з аутсайдерів посяде передостаннє місце (доля «Локомотива» вже вирішена, він залишає вищу лігу)? Серед «претендентів» харківський «Металіст», який сьогодні приймає чемпіона країни-91 — ЦСКА, «Пахтакор» (грає в Дніпропетровську), владикавказький «Спартак», який зустрічається в Москві з «Локомотивом», нарешті, «Металург» буде суперником московського «Спартака» на його полі.

Нещодавно в середовищі вболівальників поширилася чутка, ніби тренер «Металіста» Леонід Ткаченко заявив, якщо його клуб залишиться у вищій лізі, то й наступного року гратиме в чемпіонаті СРСР. В іншому разі — візьме участь в національному чемпіонаті України.

— Усе це — нісенітниця й неправда, — сказав вашому кореспондентові один з наставників харківських футболістів Роман Шподарунок. — Ткаченко таких заяв ніколи не робив. Наш клуб без усяких вагань вибирає національний чемпіонат України...

Оце, мабуть, і все. Зачекаймо ж сьогоднішніх подій на футбольних полях.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України

Головний редактор
Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:

Анатолій ГОРЛОВ
перший заступник головного редактора

Олександр БІЛИК
заступник головного редактора

Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ
член-кореспондент АН України

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ
оглядач, завідуючий відділом культури

Леонід САМОЙЛЕНКО
заступник головного редактора

Борис СИДОРЕНКО
заступник головного редактора

Анатолій СОЛОНСЬКИЙ
редактор відділу кореспондентської мережі

Віталій СУДДЯ
відповідальний секретар

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Заступник редактора — Олександр Білик.

Чергові редактори — Анатолій Краслянський, Світлана Писаренко.

Автори макета — Анатолій Мироничев, Леонід Підлужний.

Випусковий — Леонід Клюско.

Оформлення — Володимир Кисельов.

Коректори: Тамара Баштанник, Наталія Власик, Людмила Морозова, Людмила Нессна, Антоніна Сильверстова, Любов Станачич, Людмила Терещук.

Верстальники: Тетяна Балюк, Ольга Яценко, Алла Будникова, Марія Солодюк, Сергій Скаженюк.

Лінотипісти: Наталія Позняк, Валентина Чичирко.

* * *

Комбінат друку видавництва «Радянська Україна» 252047. Київ 47, проспект Перемоги, 50

Індекс 60955.

Тираж 157.100

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Зам. 0315214